Ч. 254 (14.797). Львів, четвер 18. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Китайські міністерства покидають Нанкін

ГА ПЕРЕНОСЯТЬСЯ ДО РІЖНИХ МІСЦЕ ВОСТЕЙ.

Домеі подає: Тому, що японці загрозили Сучев, ключ Нанкіну і китайська армія не має змоги довше боронитися,

Чанкайшек рішив перенести уряд до Чункіну, залишаючи в Нанкіні лише головну кватиру та військові уряди. Деякі міністерства (м. ін. скарбу й закордонних справ) переїдуть до Ганков; туди перенеслася і британська амбасада.

У Нанкіні велике замішання; урядовці та решта цивільного населення втікає з Нанкіну найбільшою рікою на джонках. Військова влада зареквірувала всі грузові самоходи.

До Шангаю наспіла вістка, що нанкінський уряд рішив перенести міністерство справедливости та кілька інших урядів до Чункіну (2100 км. від Шангаю), міністерство шляхів до Чанта; до Ганкав перенесуть також міністерство внутрішніх справ.

ЧАНКАЙШЕК УСТУПАЄ?

Як подає Райтер, Чанкайшек хоче зрезигнувати зі становища голови китайського уряду, посвячуючися виключно командуванню армії. На його місце прийде мабуть міністр скарбу Кун.

Японія не займе міжнародньої концесії в Шангаю.

Представник японського міністерства за кордонних справ рішуче заявив, що японська влада не думає займати міжнародньої концесії в Шангаю.

РІШЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ 9-ОХ.

Конференція 9-ох відкинула 14-ма голосами (Італія голосувала проти, скандинавські держави стримались від голосуваня) японську тезу про безпосередні японсько-китайські мирові переговори. Вона ствердила, що далеко-східний конфлікт треба зліквідувати арбітражем, згідно з вашингтонським договором і пактом Келльоґа.

Годі сподіватися, щоби конференція 9-ох дала Китаєві фінансову підмогу або перевела господарську бльокаду Японії, як цього домагався китайський делегат.

З БРЮСЕЛІ ДО ЖЕНЕВИ.

У брюсельських дипльоматичних колах припускають, що конференція 9-ох передасть справу японсько-китайського конфлікту Лізі Націй.

Католицький характер національної Еспанії.

Ґенерал Франко зложив перед представниками преси ось яку заяву: „Боронимо церкву, релігію та християнську цивілізацію, тому католики всього світа повинні підтримувати наш рух.

Ми є прихильниками суспільного добробуту — в господарських справах кермуємося наукою католицької Церкви. Нова Еспанія буде справді демократична, всі громадяни візьмуть участь у творенні уряду.

Ґен. Франко згадав, що в національній Еспанії скасують закони, які заборонили чернечі чини, навчання релігії, сконфіскували церковні добра. Церкві привернеться церковні забудування, духовенство дістане грошеві засоби необхідні до сповнювання своєї місії. Всі університети дістануть катедри теольоґії.

Свою заяву закінчив ґен. Франко словами: „Католицизм був і буде справжнім знаменем Еспанії".

Большевики уступають у комітеті неінтервенції.

Підчас учорашніх (вівтіркових) пополудневих нарад підкомітету неінтервенції амбасадор СССР заявив, що його уряд відкликує всі свої дотеперішні застереження щодо признання комбатантських прав обом еспанським урядам та приймає постанову комітету неінтервенції з 4. липня. Підкомітет рішив негайно повідомити про те нове становище СССР Бурґос і Саляманку.

Припускають, що Літвінов змінив свій погляд на цю справу під впливом розмови у Брюселі з мін. Іденом, підчас якої погодилися дати права комбатантів щойно після евакуації 3/4 добровольців.

Болгарія будує воєнну маринарку?

У Софії ходять поголоски, що болгарський уряд опрацював проект будови воєнної маринарки; до тепер Болгарія не мала її зовсім. Зв'язком нової воєнної маринарки були би 3 контрторпедовці, 9 торпедовців, 2 підводні човни, 1 шкільний корабель.

Проект конвенції для боротьби з терроризмом.

Міжнародня комісія, що опрацьовує проект конвенції боротьби з терроризмом, дала два проекти. Перший дефініює поняття терористичного акту та означує зобовязання держав, як поборювати терористичні акти (видача терористів, обмеження щодо торговлі зброєю, видача документів і т. д.). Другий проект передбачує покликання до життя міжнародного карного трибуналу з 5-ох суддів, якому держави видавали би терористів. Цих суддів іменував би міжнародній трибунал у Гаазі. (ПАТ).

—o—

Остання сторінка історії

УКРАЇНСЬКОГО ЗОРГАНІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ НА ПІВНІЧНО-ЗАХІДНИХ ЗЕМЛЯХ.

(З приводу закриття Філії „Сільського Господаря" в Луцьку).

Закриття єдиної на Волині філії „Сільського Господаря" в Луцьку викликало в нашому громадянстві, приголомшеному значнішими подіями, відгомін слабший, ніж повинно було викликати. Бо це не епізод, не дрібний випадок, яких може бути багато, — **це подія, що закриває сторінку історії українського незалежного економічного життя** на північно-західних землях — сторінку, яку записувала доля потом українського народу і світлом його духа рівно двацять років.

Цю сторінку відкрила північно-західним землям революція 1917 р. і весна визвольних змагань; відкрила її першими кооперативами та їхніми повітовими союзами на Волині.

Українські інтелігенти, як і широка селянська хліборобська верства українського населення цих земель, відразу зрозуміли, яке значіння буде мати в житті нашого народу налагодження його збірного господарства. Лише цим зрозумінням можна пояснити той розмах, з яким українські селяни, за допомогою нечисленної інтелігенції, взялися розширювати та мережати кооперативну сітку, що хутко охопила цілу Волинь, Полісся й Холмщину, переплітаючи її всіма родами кооператив: споживчими, молочарськими, кредитовими, ремісничими, видавничими, будівельними і т. д.

Життя підсказало нашим кооператорам, що із скооперованою селянською торговлею та молочарством мусить упарі розвиватися й селянська сільсько-господарська продукція: мусить бути піднесений рівень кожної його ділянки, а з ним і видайність, добробут та приріст заощадженого гроша.

До такої хліборобської господарської організаційної праці покликане Т-во „Сільський Господар". На нього і звернули очі волиняни, холмщани та поліщуки.

Луцькому повітові першому вдалося заклacти й зареєструвати філію „Сільського Господаря" в Луцьку ще в грудні 1928 р. Другу філію „С. Г." заложено й зареєстровано у Кремянці, але незабаром вона вмерла насильною смертю. В інших повітах засновані філії не були зареєстровані владою з огляду на „небезпеку" тощо. Холмщина мала вже перекладений на польську мову статут „Сільського Господаря", бо на неї не поширюється мовний закон 1924. р., але зареєструвати хочаб один кружок „С. Г." їй не вдалося з тої самої причини: „безпеки".

Одночасно прийшла хвиля закривання українських кооператив то в тому, то в іншому повіті по всіх північно-західних землях. Закінчилася ця хвиля відірванням українських кооператив північно-західних земель від Українського Ревізійного Союзу Кооператив у Львові, ліквідацією його інспекторату в Луцьку й підпорядкуванням тих наших кооператив, що втрималися при житті, польським ревізійним союзам.

Українці зрозуміли, що почалася нова політично-господарська лінія, яка може перетворитися в систему. І не помилилися.

Справді, прийшла ця несподівана політично-господарська система для цілого українського етнографічного північно-західного краю, лише з увагою для „реґіональних" особливостей: на Поліссі — лише польські хліборобські організації та кооперативи; на Холмщині — сільсько-господарські організації польські з допущенням денеде українських (своїм членським складом) кооперативів; на Волині, що найвище стоїть своєю національною свідомістю, проголошено відступ від загальної системи під спеціяльною назвою мішаних організацій. Та в дійсности, крім спеціяльно створеної кооперативної організації „Гурт" з її мішаними „районівками", **ніяких інших мішаних організацій на Волині нема.**

Під назвою мішаних насаджують тут чисто польські сільсько-господарські організації загально-державного характеру з централями у Варшаві. Проголошують їх мішаними, очевидно, на те, щоб лекше було до них втягати українське селянство.

Отак нова політично-господарська система, що запанувала на північно-західних землях, фактично виключає окремішність української господарської праці, хоча конституція забезпечує українцям вільний господарський розвиток. Згідно з цією системою, українці не можуть мати власної збірної кишені, а все те, що потраплять узяти від життя тяжкою працею, можуть вкладати лише до кишені польської або „мішаної", якою розпоряджаються варшавські організаційні верхівки.

Ясна річ, що філія „Сільського Господаря" в Луцьку, як чисто українська незалежна сільсько-господарська організація, була, поперше, якби запереченням цієї нової політично-господарської системи; по-друге, живим памятником ще недавнього окремого українського економічного життя та пригадкою українському населенню, як це життя та українські господарські організації, згідно з духом конституції, повинні виглядати. Була вона каменем „преткновенія" на шляху згаданої політично-господарської системи — і її усунули.

З цим моментом закрилася остання сторінка історії українського окремого зорганізованого економічного життя, розвитку й добробуту, бо вже ніодної незалежної української економічної організації на північно-західних землях нема.

Перед трьома міліонами українського населення остаточно обірвався єдино правильний, природний та найкоротший шлях економічного розвитку.

Але не обірвалося саме економічне життя, ані історія. Зійдуть, очевидно, вони на якісь бічні, криві та тернисті стежки, будуть дурно накладати дороги та зуживати зайві сили, але не перестануть іти вперед. Економічні осяги будуть значно менші ніж булиб, якби український нарід мав у Польщі свободу господарського розвитку.

Але чи лише наш три-міліоновий український нарід терпітиме від цього?

Гадаємо, що ні.

І в цьому трагічна помилка тих, які відрізали українському народові вільний шлях до добробуту, відрізавши його одночасно й собі; які звели його на манівці політично-економічної боротьби.

Наслідки цієї помилки годі ще обчислити. Але, що вони будуть великі й тяжкі для обох сторін, у цьому не може бути найменшого сумніву.

М. П.

Протикомуністичний договір і невдоволення в Анґлії.

Протикомуністичний договір між Італією, Німеччиною і Японією, підписаний 6-го цього місяця в Римі, який на підставі висловів уповноважених міністрів, є тільки засобом для оборони проти затій Комінтерну, викликав головно в анґлійській пресі, і то навіть правих органів, дуже поважні і неприхильні коментарі.

Цей договір не є нічим іншим, як лише послідовним завершенням протикомуністичної політики, яку фашизм веде від самого свого початку, як це ясно зазначив Мусоліні у своїй промові в Міляно з 1-го листопада 1936 року, де він сказав:

„Нема чого дивуватися, що ми підносимо знову протибольшевицький стяг. Це-ж наш старий стяг! Миж народилися під цим знаком, ми боролися проти цього ворога, ми його перемогли нашими жертвами і нашою кровю.

Те, що сьогодні називається большевизмом, не є нічим іншим, як тільки державним суперкапіталізмом, піднесеним до свого найгострішого виразу: тимто це не є заперечення системи, а тільки продовження і зміцнення цієї системи."

Також у промові, яку Мусоліні виголосив 28-го жовтня ц. р., з нагоди пятьнацятиліття фашизму, він ще раз зазначив дуже виразно цю свою політику, яку ми бачимо вже більше від року в Еспанії. А проте анґлійська преса вдарила у дзвін тривоги.

Коли минулого року, після підписання протикомуністичного договору між Німеччиною і Японією говорили, що це тільки вислів ідеольоґічної солідарности проти Комінтерну, тепер уважають приступлення Італії до цього договору як більш реальне здійснення протибольшевицької політики, раз через те, що Італія особливо заінтересована в Еспанії, а Японія в Китаю в боротьбі проти комунізму, а по друге, що цей потрійний пакт завершує коло трьох авторитарних, великих і молодих, народів не лише на тій самій ідеольоґічній базі, але також і на дипльоматичній.

У Льондоні побоюються, що дипльоматична співпраця оси Рим — Берлін буде поширена також і на Токіо, та що така тісна співпраця загрожує британським інтересам на всіх відтинках світу.

Не помогло і те, що з нагоди підпису цього протикомуністичного договору в Римі, як також у Берліні і в Токіо, закінчено, що цей пакт не звернений проти нікого, навпаки, що до нього можуть приступити всі народи, що пізнали і переконалися, що в дійсности означає політика Комінтерну і Москви, та що цей договір треба вважати лише законною обороною культури, порядку і традиції проти щораз більшої загрози московських наїздників.

Анґлійська преса запевнює, що крім оголошеного договору, підписано ще всякі тайні клявзулі, які звернені проти Анґлії і проти Франції, ба навіть і проти Америки, та що поділ на дві ідеольоґічні групи держав — себто на проти і фільокомуністичну — може мати також необчисленні наслідки на континенті американськім, де вже сьогодні істнують і фільокомуністичні держави, як Мексик і протикомуністичні держави, як Бразилія, і де конфлікти між цими державами могли би допровадити до інтервенції ріжних держав.

Натяк італійської преси, що завдяки цьому договорові можна буде забезпечити мир обєднаними военними фльотами, які тепер представляють силу 2 міліонів кораблів, використовує анґлійська преса, щоб зазначити, що це вороже становище Італії, Німеччини та Японії до Совітів, більше звернене проти держав демократичних, ніж проти самих Совітів.

Відгомін і коментарі у світовій пресі потверджують, що цей договір має дійсно історичне значіння, себто що боротьба проти підпольної діяльности Комінтерну вступає в нову фазу.

Европа стоїть перед рішальним моментом, або проти Москви або з Москвою.

Слова Ворошилова, нашого таки малороса, що тільки в московське піря убрався — виголошені при нагоді роковин революції, що большевицька армія найбільше приготована до нападу на кожну іншу армію, є лиш одним з найновіших доказів, що Москва хоче війни. Хоче війни, але головно інших европейських держав, бо така то війна була би самовбивством для Европи. Хоче війни, бо сподівається, що вона доведе до загальної пожежі в Европі, Москва ненавидить Европу та її культуру, яка їй чужа, бож Москва ніколи не належала до Европи, — бо працює над тим, щоб допровадити до світової революції і накинути всім народам свій режім.

Хто тепер іще вважає большевизм за европейську політичну ідеольоґію, цей є тільки жертвою страшної сліпоти. Большевизм не є ідеольоґією, а патольоґічним запереченням культури і гуманности, — це недуга фанатиків. Ніхто мабуть більше як ми, не знає, що значать ці великі культурні здобутки Москви, бож ми їх перенесли і переносимо на власній шкірі, а все-ж є ще багато таких і серед нас, що дають себе запаморочувати високопарними гаслами.

Те саме і між іншими народами, що не мали нагоди придивитися зблизька „культурній" праці Москви. Ось тому стоїть Европа на роздоріжжі. Або прозріють ті держави, які сьогодні кокетують з большевизмом, з остраху перед ним, або для своїх тимчасових економічних інтересів, і віднайдуть змисл історії і солідарности, відвагу і силу, щоб освободитися від смертельних большевицьких кайдан, або скорше чи пізніше, будуть мусіти звикнути до большевицького ярма.

Н. С. С.

Білоруський нарід хоче жити.

Репортаж (III).

Гольві гартам стальным перамогі звяно з звяном вяжыцца,
Голькі сілай мазольнай рукі — лепшы выкуем льос!

М. Васілек.

Вильно, в листопаді.

Дощ паде на камінні хрести і ніч, як передсмертний жах, страшна і темна, слизька від студеної зливи, повна святошних, тривожливих і потаємних шепотів — лягає на свій сон поміж нагробники та могили. Лягла і слухає.

ХРЕСТ БІЛОРУСЬКОГО НАРОДУ.

На Россі, тому цвинтарі, де побіч себе лежить загасле і замовкле життя кількох народів і де недавно похоронили серце химерного маршала-литвина, ніч не може сьогодні заснути. Підносить голову і слухає, як розлягається могутній ритм маси, що йде, дивиться і бачить — море світла. Починається заупокійний, тихий час, коли живі приходять на цвинтар і тут шукають своїх умерлих, тих, що відійшли. Росса горить вогнями і шумить живою людською юрбою. На самім долі крутої гори стоїть лискуча від віднак сторожа. Повз мармурову гробницю, де сховали маршалове серце, пересувається німа людська черга і кидає на чорну плиту квіти. Тут ясно мов удень. А там — оподалік — ще майже темно. На стежці біля цвинтарняної каплички зібрався гурт людей. Старці з вусами, духовники у чорному, студенти, молодь, жінки, діти, лискучі уніформи поліцаїв. Поставали довкруги малого сірого хреста-нагробника, закритого полотняною запаскою і на щось чекають. Дощ паде щораз більший і стає щораз холодніше. Якась дитина (на руках у матері) розплакалась і годі її вгамувати. Алеєю повз тихий гурт людей пливе велика людська хвиля; кожний має тут когось і йде його відвідати. На стежці стає тісно, мов у церковному бабинці. Мушу стануть далеко збоку, на якомусь спорохнявілому ставнику, щоб усе бачити. Якийсь сліпавий добродій у цвікері питає когось біля мене:

— Що то за демонстрація?

— То білорусини посвячують памятник свому поетові.

Пан у цвікері певно змерз, бо чомусь нервово скривлює урядниче лице. На амфітеатральних виступах гори зібралася юрба народу, хтось каже, що вже зараз буде початок.

ЧИ Є ЩОСЬ МОГУТНІШЕ, ЯК НАРОДНЯ ВОЛЯ?

Відкрили памятник: малий, сірий, камінний ставник з невибагливими позолоченими написами. Написи повідомили засумовану громадку мовчазних людей, що під тим нагробником спочиває від 15-и років ніхто інший, тільки сам **Ядвигин Ш.** — поет співець народньої волі, сам шляхтич з походження, ентузіяст свого народу і його волі.

Воля, воля!... Яке широке і гомінке слово! Лунає воно в мокрій, дощеватій тиші цвинтаря з уст духовника, що мов правдивий вожд станув на камені серед свого народу і пригадав оту тугу до волі, до її світла, що підносить і наповнює надією принишкле та стурбоване серце білоруського люду. Дощ паде на поетову могилу, плаче чиясь дитина, шумить юрба прохожих, стирчаться сині поліцейські шапки комісарів, а над усім тим, немов світляний міт у сутінку спливаючої з дощем ночі, лунає слово про поета і про білоруську волю. Поховали його пятнацять років тому. Майже нікого не було тоді на гробі; закопали і приятелі відспівали „Вічну память". А нині? Нині вже прийшло багато білорусинів, старих і малих. Це свідчить, що культ волі, про яку співав поет, не вмер, а коли не вмерла у народі туга до волі — не може вмерти і сам нарід! Так проповідує полумяним словом о. Адам Станкевич у холодній мряці листопадового вечора і його слів слухає громада білоруських дія-

чів, учителів, студентів, хлопів, сторожів. Хто їх сюди привів разом? Може ця оспівана поетом туга до волі? Певно!

Дивлюсь на ті обличчя і пригадую собі історію нашого відродження. У нас воно починалося таксамо, від церкви і хрестів. У тому й суть, що на відродженецькому шляху мусять конечно виростати все нові хрести — інакше воля не стала би мітом. Жалібний хор співає похоронний марш. Співають усі. Хором управляє інж. Клімович, голова Національного Комітету. Піонірі національного відродження мусять на всьому порозумітися: від політики та редакції — аж до дяківства й управи хором. Потужно лунає білоруський гимн. Якось так стало урочисто. Над темним гробом падають слова надії, сили й віри, немов би антитези смерти, що лежить у гробі. Народ довкруги замовк у скупченні, хто може в таку хвилину проявити брак чести?

При ставнику стоять на струнко два біло руські пластуни. Під холодним дощем у зелених дреліхах, від сорока майже хвилин непорушно. Один із них — дитина, блідолиций хлопець — має мокре, краплинами порошене лице. Від дощу, чи... чи не може сльози?

І враз мов важкий диссонанс якийсь пискливий жіночий голос:

— Як ще довго вони тут кракатимуть, поставали на стежці і людям не дають дороги, гей, но — розступіться!

Дощ шумить та обмиває зівяле листя. Йому не перешкоджує свята „маніфестація" на гробі невідомого поза своїм народом білоруського поета.

ЩО БУДЕ З БІЛОРУСЬКИМ РУХОМ?

Я не мав щастя застати о. Станкевича, фактичного духового провідника білоруського народу в Польщі дома, але думав, що „зловлю" його при ставнику на цвинтарі і там уже попрохаю за розмови для „Діла". Але коли я вислухав його промови-проповіди, закинув я цю думку. Читачі „Діла" памятають з певністю велиходний привіт українському народові від його діяча. А проповідь його була така прекрасна, що властиво не було вжеж і про що розпитувати. Пощо сухими репортерськими словами і питаннями здирати силу з тої промови, що так завзято, сильно, й непохитно заявила, що білоруський нарід хоче жити? Чи таке речення не вистане за ціле інтервю і за цілу програму?

За дві години був я вже далеко від Росси і від Вильна. Ще перед виїздом послухав я (за 10 сотиків) оповідання старого діда-богомільника, якто на Россі у заупокійну поминальну ніч розмовляють між собою поховані там душечки. Подумав я собі: про що розмовляли би благочестиві і великі душі похованих в одній землі — маршала і поета, колиб зійшлися в ту таємну, темну ніч...? Чейже маршал любив так поезію волі... Але я вже у вагоні.

Іду в товаристві ученого-історика. Він їде теж до Варшави, матиме там відчит про білоруську проблему в одній науковій установі. Хочу його конче „спровокувати питаннями:

— Як думаєте, що буде з білоруським рухом?

— Можу сказати, що з ним тяжко, але що буде — не знаю. У нас, бачите, нема відповідної оцінки тої проблеми, яку конче треба доцінювати і розглядати як прикордонну проблему, що з огляду на свою геополітичну позицію згори засуджена на атутову міждержавну гру.

— Чи не гадаєте, що білоруський рух зійде в підпілля?

— За що? На це треба мати **гроші**. Підпілля — це гроші, друкарні, бойкот, терор, масові процеси, диверсія.

— А грошей нема?

— Звідки? Хіба би українці (!?). Литвини не дадуть — про німців нема мови; білоруський рух мусить замкнутися в домашніх та культурних формах, іншого виходу нема.

— А комунізм?

— Ви самі можете собі на це питання відповісти.

Та я переконаний, що слово не тільки залишилося за мною і патетично кажу до професора:

— А слово і яке Річипосполитої?

Одначе професор стратив уже охоту до розмови. Говорить мені без обиняків:

— Це вже не моя, ані ваша справа, ми розглядаємо справу теоретично, я як науковець, ви — як журналіст.

— Розмова урвалася. Добре, але що буде з білоруською проблемою? Хіба вільно мені бути цікавим, що буде з білоруським рухом за 10—20 літ...

— Пане професоре, чи вам відома вже теорія п. А. Бохенського про конечність підтримки Польщею білоруського руху з огляду на українську і московську політику?

— Мій пане, не будьте фантастом! Може собі, що тільки хоче, теоретично комбінувати п. Бохенський — це фрази. Факт, що інакше думає і робить практично п. Боцянський (виленський воєвода), говорить мені значно більше. Зрештою — кінчаймо цю тему.

Треба шукати відповіди самому. Розгортаю нову подаровану мені книжку єдиного літературно-наукового тримісячника „Калосьсе" і читаю:

НЯ СХІЛЯЦЬ ГАЛАВЫ!

Прийшлі з песьняй у свет
ми, і гора пазнaлі з калискай,
Нам пяялі аб ім можа
першия матчини слова,
З непагодай жицця
парадніліся з малку так бліска, —
Дик ціж нам апускаць
прад шаляючой бурай галавы!

* *

Не схилюй голови перед бурею, братній білоруський народе, маєш рацію:

Толькі гартам стальним перамогі зьвяно з зьвяном вяжицца,
Толькі сілай мазольнай
рукі лепши викуеш лёс!

Роман Гучванович.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Виправа рукопису.

ВПоважаний Пане!

Ваша енергійна застерога, що хочете видати собі книжку так, як Ви її написали — може зустрітися з такою самою енергійною заявою видавництва, що воно на це не згодиться, хочби признало Ваш твір за першорядний. По всіх видавництвах у світі сидять т. зв. редактори, що мають завдання поправляти авторам правопис, мову, навіть річеві помилки, від яких часто не можуть охоронитись навіть енциклопедії, де коректу переводить кілька ріжних спеціялістів. Mercure de France віддавна має окрему сторінку, де наводить із ріжних друкованих творів, навіть найповажніших письменників, усякі нісенітниці, що повстають у надхненному палі чи з ділянок, в яких письменники не орієнтуються.

Великі поети та стилісти часто не могли дати собі раду з правописом і граматикою, залишаючи виправу тексту фахівцям. Приклад Анатоля Франса, що мав при собі секретаря Бруссона не вийняток; неодин відомий автор, що заробляє сотні тисяч із своїх творів поручає опіку свого тексту своїй другій „правій руці" — секретареві, який часто є духовим співробітником неодного твору. Хто не може мати платного помічника для перегляду своїх рукописів, повинен бодай користати з допомоги другів і знайомих, навіть і неспеціялістів. І звичайний інтелігентний читач може звернути увагу авторові на неодну неточність, неясність чи непослідовність, яку варта перед друком виправити.

Чи Ви думаєте, що поезії, оповідання та студії, які находите в журналах чи готових книжках, справді виглядали таксамо в оригіналі? Франко ціле своє життя виправляв не тільки звичайні гріхи проти духа мови, але суттєві частини чужих творів, які давав до друку. Без цих поправок він не міг би був їх видрукувати; йому залежало на тому, щоб і рівень нашої літератури підтягти, і часто, щоб збагатити журнал або бібліотеку творами нових авторів, заохочуючи їх до праці. Коли прирівняєте твори одної нашої визначної письменниці, що дуже слабо володіє рідною мовою — виправлені прихильними їй знайомими письменниками з тими, що їх вона віддала до друку без виправи, то ріжниця між ними така сама, як між твором літературним і нелітературним.

Те, що Ви вживаєте чимало російських і польських слів, думаючи, що вони наші — річ зовсім нормальна в наших умовах, де нема Академії Наук, яка моглаб відзначувати словниками правильне від неправильного, рідне від чужого. Ще гірше стоїть справа з фразеольогією, що так часто буває в нас чужа. Саме в літературному творі готові кліші фразеольогії вражають чутливе ухо найрізкіше; метафори та образи мусять відповідати духові рідної мови і з нього добувати щораз-то нові метафори, які водночас ставалиб новими віконцями у вязниці зворотів засуджених на Данаїдову працю.

Автор може йти за своїм інстинктом якнайдальше, не погоджуючись на ніякі компроміси, що хотять викривити йому ідею твору, але при цьому він може завсіди вислухати чужої поради і над нею задуматись. Загально панує погляд про архитвори як одноцілі плоди одної індивідуальности, де нічого не можна змінити, бо все там доцільне, на своєму місці і досконале. Та із психольогії творчости ґеніїв знаємо, кілька разів вони поправляли й перевертали догори дном цілий текст, нераз ідучи за радою не-ґеніїв і то для добра свого твору. Гете вислухував рад молодого Шілера, Шевченко — Куліша, Марко Вовчок — Опанаса Марковича, Мирний свого брата і хто зна, чи Шекспір не змінював тексту своїх пес за радою своїх акторів.

Працюючи колись в одному великому чужому видавництві, я мав нагоду переконатися, як треба стежити за чистотою мови у друкованих книжках. Станіслав Бжозовський, що його деякі рукописи я приготовляв до друку, писав такими довжезними реченнями, без крапок і без запинок, так часто губив у гарячці думку, що доводилось шліфувати текст поневолі, щоб сяк-так він став розумілий. Стефаник виразно згодився щоб при передруку його оповідань у збірному виданні вирівняти деякі нестійкости літературної мови, за якою він перестав уже стежити.

Автор, наче та мама супроти своєї дитини рідко коли може бачити хиби свого твору, хочби мав який розвинений критичний хист. Неодин великий твір був би ще кращий, якби був перейшов раніше операцію і дав собі вирізати зайві, чи недужі частини, таксамо як ми даємо вирізувати собі сліпу кишку. Колиб Ви моглі найти у свому середовищі людину, що має де-

Хроніка Совітської України.

РОКОВИНИ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В КИЄВІ.

Відбулося „свято“ XX. роковин жовтневої революції і в українській столиці Києві. Як відомо, парада війська і „маніфестація трудящих“ відбувається тепер на Хрещатику. На урядовій трибуні значно постарілий, зовсім сивий, подібний своїм обличчям з борідкою й окулярами на якогось провінціонального вчителя „всеукраїнський староста“ Григорій Петровський; маленький із своєю великою голеною головою Станіслав Косіор; високий, сьогоднішній „фаворит“ Москви 39-літній Євтушенко, бо він і секретар київського обкому, він і член політбюра ЦК КП(б)У, він навіть член центральної виборчої комісії в Москві! (чи надовго тільки це все?!) далі навіть у капелюсі (всі звичайно в робітничих кашкетах) щойно призначений заступник голови ради народніх комісарів УССР, маленький Микола Марчак; поруч з ним теж маленький, наче московський Єжов, київський Ізраїль Леплевський, нарком внутрішніх справ УССР, що причинився до викриття білоруської „контрреволюції“ і через це переведений з Мінська до Києва; далі член військової ради Київської Округи, один з „героїв“ 1918—1919 років, Юхим Щаденко; Кирило Сухомлин і нарешті командувач війська, командарм І. ранґи Федько, з правильними рисами голеної голови та із шістьома орденами на грудях.

Є такі загадкові картинки для дітей: нарисовано, наприклад, зайця і додано запит: „А деж мисливий?“ Таксамо і дивлячись на зазначену ґрупу, можна додати запит: „А деж голова ради народніх комісарів, Михайло Бондаренко, призначений щойно 30. серпня ц. р.?!

Наївні моглиб відповісти: може захворів.

Але коли ми додамо ще, що на святочному ювилейному пленумі київської міськради Бондаренка теж не було, що до президії цього пленуму обрано зазначених вище осіб, а Бондаренка не обрано, що ані один колектив, ані один колгосп на Україні не висунув Бондаренка в кандидати до Найвищої Ради СССР, що саме призначено двох нових заступників: голови ради народніх комісарів УССР, то не трудно відповісти на поставлений запит: голова ради народніх комісарів УССР Михайло Бондаренко не дотягнув на своїй посаді і пітвретя місяця, опинившися, зрозуміло, в списку „ворогів народу“. Не випадає про це говорити голосно, занадто вже соромно, особливо ще у звязку з „святами“ роковин революції і виборів. Отже потихесеньку на його місце висунули мабуть Сухомлина, колишнього заступника голови ради народніх комісарів; що і другий заступник голови раднаркому Порайко мабуть теж опинився на індексі, бо ніде нічого про нього не чути то і призначено двох нових заступників, Марчака і Тягнибіду.

ДРУГА ФАЗА ЗАХОПЛЕННЯ ВИБОРАМИ.

Не зважаючи на те, що припис про вибори просто говорить про можливість кандидувати тільки в одній виборчій окрузі, кремлівська верхівка ласкаво дозволяла висувати себе в кандидати по багатьох округах. Коли в такий спосіб Сталіна висунули в 580 округах, Молотова в 183 і т. д., то Сталін з „елітою“ в кількости 23 осіб, як дисципліновані комуністи і члени ЦК партії, звернулись до тої самої партії (а треба знати, що ввесь ЦК разом з ними складався з 71 осіб, з яких відпало офіційно відомих 20 „ворогів народу“), і ЦК нагадав їм вимогу закону й зазначив, де саме, в якій виборчій окрузі кожний з них мусить кандидувати. Повідомлено і ці округи, які й почали реєструвати їх, як кандидатів. Сталінові призначено кандидувати у сталінській виборчій окрузі Москви. Ну, і зрозуміло: настала загальна радість; поперше всі радіють, що Сталін погодився кандидувати в Москві, подруге виборці кожної округи радіють, що така то висока особа погодилася виступити кандидатом в їхній окрузі. Чи не кумедія?

На Україну з цієї верхівки припали такі кандидати: Будьонний буде кандидувати у шепетівській виборчій окрузі; Косіор в одній з київських виборчих округ; секретар ЦК комсомолу Косарев в орджонікідзівській виборчій окрузі (в донецькій области): Чубар у харківській сільській виборчій окрузі. Це все до першої палати, до Ради Союзу, а Петровський у дніпропетрівській виборчій окрузі буде бальотуватися до Ради Національностей.

ОБЕЛІСК „ЗВІЛЬНЕННЯ КИЄВА ВІД ІНТЕРВЕНТІВ“.

У 1938 році у Києві на площі III. Інтернаціоналу (що колись звалася царською) відкриють памятник-обеліск „Звільнення Києва від інтервентів“, 25 метрів заввишки, з постаттю вершника на горі. Для цього памятника знайдено моноліт близько Коростеня. Тепер працюють над відколюванням цього моноліту вагою 140 тон. Різьбарі Муравін і Лисенко працюють над постаттю вершника.

Не знаємо тільки, чи після відкриття цього памятника буде він довго стояти у Києві. Л.

—o—

По широкому світі.

Польський посол у Ризі підписав з латвійським міністром рільництва польсько-латвійську ветеринарійну конвенцію.

Бельгійського короля витав на льондонському двірці британський король. Оба монархи виголосили промови підчас прийняття в честь бельгійського короля. Тому, що цьому останньому товаришить міністр закордонних справ Спак, міркують, що подорож має політичну ціль.

В Японії утворили цісарську головну кватиру для кермування всіми воєнними операціями проти Китаю.

який літературний хист, хоч сама не пише, але виробила собі смак на творах добрих письменників, то вислухуючи її заввах про Ваші недруковані ще рукописи, Ви моглиб сами переконатись, як багато помагає авторові стороння порада.

Не вірте, що передані Вами думки та почування знайшли під Вашою рукою ідеальну форму, яку чужа рука може тільки попсувати. Якби ми мали в сучасній добі двох-трьох великих мовознавців і мистців слова, які взялиб на себе перегляд наших важніших літературних і наукових видань — то неодин із нас найшов би нераз красу й думку там, де не може їх дошукатись, а де вони повинні б бути.

Головне французьке командування мало при собі підчас війни письменника, що стилізував усі воєнні комунікати. Відомо, що королі і всякі достойники мають секретарів, які вигладжують їм не тільки мову та стиль, але і... думки.

Істнує гарна естетична теорія про те, що ідея і форма у творі творять нероздільне ціле, з якого не можна їх відокремити, як два ріжні елементи. Та істнує теж відомий психологічний факт, що неодин із нас має в уяві прегарно подуману ідею, якої не може таксамо гарно висловити. Діти родилися на світ, заки ще появилися гінекольоги. А проте тепер уже не залишаємо народин дитини самій природі. При народинах кожного твору кличуть тепер теж спеціяліста, що дивиться на дитину спокійнішим оком, ніж її батько і краще може їй допомогти.

Закарпаття.

АРЕШТ БРАТІВ ГОПКІВ.

Дня 8. XI. пізно вночі арештувала жандармерія селянина Йосифа Гопка з Невицька і його брата Івана Гопка, фахового учителя горожанської школи в Перечині. По нашим інформаціям іде тут про доноси з приводу мовної і культурної боротьби. Такі доноси появилися і в деяких газетах, як у „Русскім Нар. Голосі“, „А-Зеті“, „Подк. Гласах“ та ін. Свято, яке влаштували невичани в честь Пречистої Діви з нагоди ювилею 900-ліття проголошення її покровителькою українського народу, використали вороги нашого українського напрямку, представляючи це як страшну іреденту, і посипалися доноси на всі сторони. Це дало причину урядам до згаданого тепер кроку.

Можна сподіватися, що за кілька днів справа буде вияснена і донощики поспускають носи, бо виявиться ціла безпідставність цього дивного арештування. (У. Сл.).

ЦЬКУЮТЬ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Вороги українського напрямку не перебирають у засобах і цькують проти видніших українських діячів на всі сторони. По величавім Просвітянськім Здвизі вони просто дуріють, бо зріст української нац. свідомости зганяє їм сон з очей. Їх нікчемні доноси довели вже до того, що жандармерія переводить ревізії у ріжних українських інтеліґентів, шукаючи за якимись доказами їх „іреденти“. М. ін. переведено такі ревізії в кількох учителів української гімназії у Берегові — очевидно без ніякого успіху. Йде також нагінка на ті установи і тих людей, що пренумерують українську пресу з Галичини, яка, мовляв, ставиться необєктивно до чсл. республики. (Цей закид — просто нечуваний своїм цинізмом!). Йдуть теж намагання витворити „русску фронду“ проти української орієнтації соціяльно-демократичної партії Підкарпатської Руси, зокрема проти політики соціялістичного посла Юліяна Ревая, який, мовляв, думає занадто націоналістичними катеґоріями. Словом: проти українців пішли в рух усі засоби боротьби включно з підлими доносами, ревізіями й арештуваннями. Та нема найменшого сумніву, що українська течія все те переможе і запанує остаточно на всіх наших етноґрафічних землях за Карпатами.

ПОБОЖНЕ БАЖАННЯ „А-ЗЕТУ“.

„А-Зет“ (ч. 256) приніс вістку, що директор о. Волошин з першим січнем відходить на пенсію і що його місце займе о. Бокшай. Є це лише побожне бажання цієї ґазети та її прихильників. (У. Сл.).

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу ласкаво не відмовити мені помістити на сторінках Вашого цінного часопису отсе вияснення у звязку з дописом у польській газеті „Век Нови“ з дня 11. XI. ц. р. на 3-ій сторінці:

На наслідки розпорядження Преосв. Єпископа Хомишина не треба було довго ждати. Польська брукова преса приняла його зі захопленням і найзвичайнішою брехнею арґументує влучність та конечність цього розпорядку станиславівського владики. Інших наведених фактів у „Веку Новім“ не буду торкатися, порушу тільки справу своєї особи. Вся та справа у звязку зі загальними зборами Філії „Просвіти“ в Рогатині (з дня 30. V. 1937) є не тільки неправдою, але і злобною видумкою, бо підписаного зі загальних зборів не тільки палицями, але взагалі ніхто не виганяв, а самі збори як такі були розвязані через некультурне поведення радикалів. З цього видно, що дописувач до „Веку Нового“, вживаючи брехні, мав на думці якусь іншу скриту ціль.

Дякуючи за ласкаве поміщення цих рядків пишуся з глибоким поважанням

о. І. Гаврик.

Рогатин, дня 14. XI. 1937.

РУМУНСЬКА УРЯДОВА КРІЗА ПРОТЯГАЄТЬСЯ.

Татареску мав учора бути на авдієнції у короля, щоби предложити листу членів нового уряду. Авдієнція не відбулася і з того вносять, що Татарескові не вдалося перемогти всіх труднощів; Братіяну відмовився від співпраці з ним.

Як подає Авас, Татареску намагається дістати підтримку Вайди-Воєводи і Йорґи.

Алькоголь вироджує расу й веде до загибелі

З природи і життя.

Чи втратимо змислові орґани?

БАГАТОМОВНА СТАТИСТИКА.

Як це виказує статистика, коло 4—6 прц. мужчин у віці бранки не надається до військової служби, бо терплять на притуплений слух чи інші схоріння середнього вуха. Інших 3 прц. не беруть до війська, бо в них слабий зір. Ці два роди ослаблення органів змислу дають найбільший відсоток нездатних до військової служби.

Зновуж досліди в школах ствердили, що 6—8 прц. дітей нездужає на притуплений слух по одній чи двох сторонах, а статистика, переведена англійським міністерством освіти, ствердила на 1000 дітей 95 випадків ослаблення зору та інші очні недуги.

ЗМИСЛ НЮХУ І СЛУХУ.

Для цивілізованих народів є характеристичне значне ослаблення нюху в порівнянні з народами, що живуть первісним життям, а це тому, що людина цивілізованого світу, головно мешканці великих міст, живуть серед ненормальних відносин. Дослідники кажуть також, що на занидіння нюху в людини має величезний вплив вживання тютюну, що так дуже поширене в наших часах.

Великі зборища людей у перелюднених містах та заселених густо цивілізованих країнах влекшують скоре поширення всяких пошесних недуг, що спричиняють часте притуплення слуху у шкільних дітей. До цього головно причиняються такі недуги як одра, шкарлятина, ґрипа та ін., підчас яких приходить часто до запалення середнього вуха, де міститься орган слуху.

В тих недугах заразні переносяться легко з горла і носа до вуха, а ропа, що призбирується в середині вуха, спричинює прикрий біль. Часом навіть тріскає вушна болона, що відділює зверхнє вухо від середнього, а тоді ропа безупинно витікає з вуха, „тече з вуха“, як це називають популярно. Рівночасно з тим притуплюється слух. Усякі пошесні недуги можуть стати причиною притуплення слуху в дітей, а то і його утрати. На таку загрозу вказують такі прояви, як біль в уху підчас недуги, витік ропи з вуха (коли справа занедбана). Тому батьки дітей, в яких часто горячкові недуги, повинні уважно звертати увагу на появу болю в уху підчас недуги і віддати таку дитину під лікарську опіку.

ПРОМИСЛ І ВУХО ЛЮДИНИ.

Головно високорозвинений промисл у наших часах доводить наші змислові органи до занидіння. Ось нпр. при таких працях як приладжування кітлів чи будова кораблів, слуховий орган нашого тіла виставлений на такий натиск повітря, що ніжний, незвичайно вражливий на ті чинники слуховий орган не може цього витримати і тому слух в робітників, які працюють у фабриках серед пекольного гамору, погіршується і притуплюється. В тім випадку притуплений слух є неначе самообороною організму перед неприємними слуховими враженнями, що їх спричинює постійний гамір у людини з нормальним слухом.

НАДУЖИВАННЯ ОЧЕЙ В НОВІШИХ ЧАСАХ.

Щоправда і в найдавніших часах людина вживала штучного освітлення, одначе ніколи не жила серед такого змінного та штучного світла як тепер. На ослаблення зору в широких мас людей причинився винахід друку в 15 стол. і поширення просвіти, що примусило людей звертати дуже часто увагу на дуже близькі до ока предмети, у тім випадку на друк. Як це виказали всякі досліди читання друкованого письма вимагає частіших рухів ока, ніж оглядання великих і віддалених предметів у просторі. Долучується тут ще ріжноманітність друкарських черенок, коліри тканин та всякі роди освітлення. Чим менший предмет, нпр. букви, нитки шовкової панчішки чи дротики жарівки, — тим більшого зусилля коштує око докладне помічування подробиць ріжних предметів. Це провадить до обниження сили зору і всяких очних недомагань, а це знов спричиняє болі очей, голови і нездібність до праці.

НІС І ЗДОРОВЛЯ.

Крім того, що ніс є осідком змислу нюху, має він ще преважне значіння як повітряний провід, де повітря огрівається, очищується і звогчується. Тому і має правильний ніс важне значіння для здоровля. До випробування правильної праці носа служить дуже проста **проба з монетою**. Треба взяти кінчиками уст монету і так її тримати одну мінуту (не зубами). Хто не потрафить цього зробити, належить до людей, що віддихають устами, а через це до легенів такої людини повітря приходить неочищене, зимне і сухе, через що повстають легко всякі недуги, як запалення горла, дишиці, оздвів та легенів. Найліпшим засобом на те, щоб мати ніс здоровий і відпорний на нежит — перебувати від дитинства часто на свіжому повітрі.

Як з повищого видно, життя цивілізованої людини пливе у неприродних відносинах, тому людині загрожує занидіння змислових органів, що при такім неприроднім способі життя як нині у великих містах (нпр. Нюйорк), ослаблюється щораз то більше. І тут місце для попису має гігієна суспільного життя, що на жаль, лишилася взаді в порівнанні з загрозами для здоровля сьогоднішньої людини.

Б. І—й.

У батьківщині салянґанів.

„Гнізда ластівок“ — присмак Сходу.

Кожний мабуть чув про дивоглядну для нас страву, якою залюбки насолоджуються смакуни Далекого Сходу, головно Китаю, т. з. „ластівячі гнізда“. Властиво це назва неслушна, бо птахами, що витворюють смаковиті гнізда не є ластівки, а подібні до них птахи, які тубильці називають салянґанами (коллькокалія). Салянґани, хоч і дуже подібні до ластівок, живуть на островах Сундайських, на Молюкі, у Новій Каледонії, Нових Гебридах, Фіджі, Самоа, Филипінах, Цейльоні, в Індії і Індокитаю, аж по острів Реюніон. На цьому велитенському просторі живе яких 20 відмін салянґанів, що ріжняться між собою пірям і будовою тіла.

В голяндській Індії, головно на Яві живуть дві відміни салянґанів: Колльокалія фуціфаґа, звана тубильцями кусанні, і Колльокалія троґльодітес. Ними зайнявся дослідник Бернштайн, що прослідив будову їх гнізд, що є ласощами східних смакунів.

Таємниця смачних гнізд.

Салянґани мають під язиком уміщені сильно розвинені залози, що витворюють слину. Ця слина пригадує арабську гуму своєю густотою. У зустрічі з повітрям слина гусне на галяретовату, майже прозору масу. Коли салянґан має заложити гніздо, вибирає наперед місце, кружляючи довго над недоступними скелями.

Потім, присідаючи на хвилину на стрімкій стіні причіпляє до неї краплину слини і дальше кружляє. За хвилину знов лишає краплину і так значить основи гнізда у формі півкола чи підкови. Слина скоро висихає і творить тверду основу для дальшої будови гнізда. Кусанні уживає до будови гнізда слини, змішаної з билинками ріжних рослин, а Колльокалія троґльодітес будує своє гніздо лише зі самої слини, тому його гнізда мають високу ціну у смакунів не лиш Далекого Сходу, але і в Европі.

Небезпечний збір.

Збирання гнізд салянґонів є дуже небезпечне, бо вони будують свої гнізда на стрімких, прямовисних узбіччях скель, що завішені над морем. Тому й збирачем цих лакоминок може бути лиш справжній акробат. Особливо важко доступні гнізда цих птахів по надморських скелях острова Яви і Люзон на Філіпінах. Тубильці спускаються зі шпилю скали по линвовій драбинці над саме бурхливе море, відриваючи по дорозі дорогоцінні гнізда. Часом салянґани гніздяться теж у надморських печерах, у Каранґ-Каллонґ, де їх збір ще трудніший. У самих тих печерах працює 1500 тубильців в місяцях квітні, серпні та грудні, добуваючи річно коло 300 тис. смачних гнізд.

Де їдять гнізда?

Цілий збір ділять на три якости і в пристані Батавії, що є головним центром торговлі гніздами для східно-полудневої Азії, завантажують головно до Китаю, а частинно через Сінгапур до Европи, де в Льондоні можна їх купити, щоправда по соленій ціні, як „лакоминку для смакунів“.

Гнізда салянґанів їдять у той спосіб, що білі, кошичковаті гнізда кидають до кипячої води і з того повстає рід зупи дуже густої, галяретоватої, що смаком пригадує росіл.

Одначе найбільше салянґанових гнізд зїдають у Китаю, де кожний мандарин, приймаючи почесного гостя, уважає за свій обовязок почастувати його „ластівячим гніздом“.

—o—

НЕДУГА ДОРОГОВИХ РОБІТНИКІВ.

При будові двох великих німецьких автодоріг ствердили появу нової недуги, що спочатку виглядала доволі таємничо. Жертвою автодорогової недуги впало в першім випадку 149 робітників, у другім 50, причому припускають, що і в інших випадках, в інших центрах будови доріг, мусіли бути подібні захорірння. Жертвою недуги падуть робітники, що заняті при навантажуванні тяжкої вогкої землі, яку викидають або дуже високо (нпр. на віз) чи дуже далеко.

Прояви недуги.

Першим проявом цієї недуги є враження ослаблення плечей. На другий день робітник відчуває сильний біль у плечах і вже не тільки нездатний до праці, але навіть не може розібратися чи обернутися в ліжку, а найліпше почуває себе стоячи.

Раніше розглядали цю недугу як ревматизм, урвання мясня та ін., одначе відповідне лікування зовсім не приносило поправи. Щойно дуже докладні досліди виказали, що в таких випадках буває ушкодження, а то і зломання шийних хребтів, головно 6 і 7, а теж 1—2 грудних. Ті шкоди можна відкрити пересвітлюючи організм променями Рентґена, і вони вимагають довготревалого лікування.

—o—

ЦИНК У ЖИТТІ ЗВІРЯТИ.

Цілий ряд дослідів над хемічним складом тіла звірят виказав, що постійним мінеральним складником усіх організмів звіринних і рослинних є крім заліза ще цинк. Він має значний вплив на відживу і загальний розвій звірята. Досліди на мишах, яких частина діставала корм з додатком цинку, друга без цинку, — виказали, що перші жили значно довше, ніж миші, годовані поживою без цинку. Тому дослідники кажуть, що не є здорово задовго годувати молодих молоком, бо в нім дуже мало заліза і цинку. Цинк має теж побудливий вплив на творення вітамін, на чинність запліднювання і розмножування.

—o—

НОВІ МОРЯ В АФРИЦІ.

Американський дослідник Серґель оголосив проект утворення штучних озер в Північній Африці. Він пропонує уставити гать завдовшки 4 км., на 400 км. перед гирлом р. Конґа. В цей спосіб повстало би в Африці середземне море на просторі коло міліона квадр. км. Ріжниця поземів дала би величезну кількість электричної енергії. Друга така гать мала би бути на ріці Замбезі, де повсталоб друге таке штучне море, що замінило би пустиню Калягарі на врожайну країну.

Сторінка без політики.

Американські інтереси на Дикому Заході.

Американці знамениті організатори — це загально відома річ і нема мабуть нічого такого, з чого американці не зробилиб для себе доброго „бізнесу".

Окремий туристичний поїзд привозить у год. 7.30 рано маси туристів до „великого каніону" і в год. 8-ій вечором вертається той поїзд, який курсує постійно на тій лінії із Санта Фе. За тих 10 чи 15 долярів, що їх такий американський турист заплатив, мусять йому організатори дати по змозі якнайбільш вражінь із „дикого заходу", що про нього він стільки начитався по ріжних книжках і журналах. І справді організатори дають спрагненим сензації туристам стільки вражінь, кілько вони вимагають. Програма тих дванацяти годин так зложена, що вона перетомлює учасника, але одночасно дає йому змогу відбути навіть прогульку на мулах до долини ріки Кольорадо, де вже чекають на туристів фантастично помальовані червоношкірі, які виводять свої танці.

Червоношкірих можна також вечором побачити і в гостинниці. Вони продають прегарні мокасини, прикраси голови, томагавки й індійські полотна правдивої японської марки. При тому домагаються вони безсоромно високих цін і поводяться як справжні фільмові прімадонни. Говорять вони зовсім добре американсько-англійською мовою. Нема мабуть нічого такого з „памяткового промислу", чого не можна булоб там дістати: малі хоруговки, вічні пера з малюнками індіян, ложки, почтові листівки з краєвидами, індійські капелюхи і ковбойські штани.

А американці купують і купують... Хтось міг би думати, що вони ладяться до експедиції... на дикий схід. Вони не мають навіть змоги й часу оглянути Гранд Каніон, хоч саме те було причиною їхнього приїзду. По закупах мусять вони ще понаписувати памяткові листівки, відтак ще в пятій годині пють чай і вкінці падуть вони в осьмій годині перетомлені на подушки свого туристичного поїзду. Після повороту домів, можуть вони сказати: „Ну, я пізнав кусень Дикого Заходу".

Над великим Каніоном.

Хто має більше часу і грошей, той може залишитися ще й на другий день і багато більше закушати розкошів „дикого заходу". Хто хоче пережити трохи більше вражінь, іде до „Ранчі духів" у долині Кольорадо. Там, у тій ранчі можна переночувати. Ґрамофон, скритий дискретно за стінами ранчі грає до танцю і ковбої гуляють з елеґантними панями, які відтак кажуть, що захід незвичайно приємний і привабливий. Можна теж зробити прогульку до недалекого степу і там перебути кілька днів. Та навіть там на степі є плинка вода, електричне світло, але так замасковане, що виглядає ґейби нафтова лямпа.

В нас в Европі трохи інакше: люди вживають нафтових лямп уявляючи собі, що мають електричне світло.

В тому готелі над Великим Каніоном є теж правдивий ковбой та він сидить завжди при дверях і пихкає свою невідлучну люлечку. Він справді памятає часи, коли в Каніоні не було ще ні плинкої води, ні електричного світла. Урядово є він помивачем і живе зовсім безжурно саме тому, що колись був ковбоєм. Називається він Родріґес і був за молодих літ правдивим пострахом червоношкірих.

Тільки щодо одної точки сказав американський проспект правду а саме, що до краси Каніону. Гранд Каніон є справді найбільшим чудом природи обох суходолів. Його можна оглядати нераз по кінах, одначе те, що побачить мандрівник, який забрів вечором над каніон, не можна описати. Ці вражіння треба тільки пережити. Коли хтось стане над каніоном і гляне на скелі, що у світлі місяця набирають велитенських розмірів, виглядає немов якийсь зачарований замок.

Та лиш небагато людей приходить у ночі над каніон і оглядає чудесний у своїй несамовитій красі краєвид. Велитенська більшість туристів залишається в гостинниці і танцює, танцює до самого ранку. Дуже мала жмінка людей пускається вузькою стежкою, що веде в дорогу до каніону. Та навіть і на тій стежці можна найти сліди знаменитої американської організації. Докладні написи поучують на якій висоті опинився прогульковець, далі інші написи подають ширину каніону, його глибину і т. д. У відповідних місцях стоять навіть заінстальовані далековиди. Ще інші пояснення подають ґеольоґічні складники каніону, подають назви індійських племен, які колись замешкували ті околиці і т. д.

Дуже часто відбуваються теж прогульки літаками над каніоном, щоб побачити, як каніон виглядає із лету птахів.

Поворотна дорога веде крізь ліс. Стежка не була втоптана. Ця частина лісу виглядала на менше відвідувану. Мабуть влізливі туристи не вспіли собі ще промостити доброї дороги крізь ліс. Дорога стає чимраз невигідніша і вкінці з лісної гущавини виринає стара, деревляна хатина. Вона запалася майже до половини в землю і виглядала зовсім запущена та незамешкана. Та ні! Хтось виходить із хатини. Борода запущена і в руках сокира. Муркотячи щось під носом, взявся дивний старець до обрібки грубезного деревляного пня. На ньому брудна шкіряна сорочка і ковбойські штани.

Малий деревляний домик.

Прогульковець стає счудований. Якже то? тут у тому пралісі ще таки залишився давній ковбой немов спомин колишнього романтичного життя на дикому заході? Значить таки можна знайти місце в якому нема комедії, а все справжне? Старий ковбой виглядає на лютого, що йому непрошений інтруз перебив лісову тишину. На питання зовсім не відповідає. Перед домом горить мала ватра на якій вариться у приставленім до вогню глечику якась проста страва. Захоплений прогульковець наставляє апарат і робить світлини того дивного явища на „дикім заході"! Відтак відходить.

— Галльо! — чує він раптом за собою. — Верніться!

Цікавий прогульковць вертається і зігнувшися як дуга переступає поріг старого домику. І відразу стає счудований. Кімната в якій опинився збентежений прогульковець є малим прегарно уладженим баром. Є в ньому і ріжнородні пляшки, чарки високий стіл, як у барі, словом все, що в такім правдивім американськім пристановищі треба. Старий ковбой потискає один із ґудзиків і в кімнаті робиться відразу приємний продув.

— Це ще зовсім нове — каже ковбой — всього два тижні як заложене. Правда, що дуже приємно мати такий холод серед літа? Що пете...?

Прогульковець пе шклянку віски і платить за неї два рази стільки, що в Ню-Йорку на Бродвею.

І зовсім правильно! Бо що таке Бродвей супроти електричної холодільні на дикому заході!

Помилка пастора підчас вінчання.

Просто неймовірну пригоду пережив недавно Альберт Мельдун, шофер таксівки у Бельфасті. Мабуть не снилось навіть тому шоферові, коли він рано виїздив із гаражу, що ще того самого дня буде він жонатим чоловіком.

Син тамошнього фармера Христоф Креґ виконав усі формальности, потрібні до того, щоб повінчатися з міс Ребі Кенінґгем.

Молода й молодий вийшли з дому і затримали таксівку, щоб поїхати до церкви. Шофером тієї таксівки був Альберт Мельдун.

Коли приїхали під церкву, Креґ, який не був ще ні на одному шлюбі, сказав до шофера:

— Кажуть, що треба, щоб я мав свого шофера до шлюбу. Я вам дам на пиво і таксометер може працювати ввесь час, коли ви будете з нами в церкві, як згодитеся бути моїм шофером.

Шофер погодився на несподіваний і легкий заробіток і всі троє ввійшли до церкви. Церковний прислужник поробив усі потрібні приготування, положив на столі обручки і покликав пастора.

Пастор кудись дуже спішився і прихапцем привитавшись із Креґом, Мельдуном та міс Кенінґгем, він прочитав кілька молитов і звернувся до шофера:

— Чи хочете взяти цю невісту собі за жінку?

Мельдун збентежився. Пастор махнув нетерпеливо рукою і гостро заявив:

— Повторіть за мною: „так".

Щойно, коли шлюб треба було вписати до книг, помилка вияснилася.

Пастор просто „вискакував із шкіри" з розпуки:

— Перед Богом міс Кенінґгем стала жінкою Альберта Мельдуна. Я мушу звернутися до епископа, який тільки один має право признати подружжя за неважне

—o—

СИРЕНИ БУДУТЬ ВИТРУБЛЮВАТИ ГОДИНИ.

Колись парижани провірювали свої годинники на підставі вистрілу малої гарматки, яка стріляла кожного дня точно в годині 12-ій в Палє Рояль. Одначе маленька гарматка працювала тільки в погідні сонячні дні. Коли сонце опинилося в зеніті, побільшуче шкло запалювало порох і гарматка стріляла. Та її чути було не дуже далеко.

Давню гарматку зміняють від 18. листопада сиренами, уставленими для майбутньої потреби підчас повітряної оборони Парижа перед несподіваним налетом ворожих літаків. Кожного четверга, точно в год. 12. вполудне на підставі хронометру обсерваторії, сирени будуть гудіти. Гудок триватиме 1 хвилину.

Цю новинку завели не тільки на те, щоб парижанам дати змогу провірювати їхні годинники На те мають парижани інші засоби.

Одначе механізм сирени доволі складний і коли вони довго не працюють, починають ржавіти. Тому час-до-часу треба їх пускати в рух, щоб тоді, коли їх справді треба буде вжити, не стали вони мовчаливі.

—o—

НАЙВИЗНАЧНІШІ ЛЮДИ В ОЦІНЦІ АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ.

Один найпочитніший журнал для американської молоді розписав серед учнів американських шкіл анкету. Діти мали відповісти, кого вони із сучасників у цілому світі, вважають найвизначнішою людиною.

Вислід тої анкети був такий: на першому місці стоїть Рузвельт, якого подавляюча більшість учнів уважає найвизначнішою людиною сучасности.

На другім місці стоїть Мусоліні, на третьому Гітлер, на четвертому Ліндберґ, на пятому Сталін, на шестому Айнштайн, на семому Форд, на восьмому князь Віндсору, на девятому Чанкайшек, на десятому король Юрій VI.

За тими десятьома йдуть: Джон Люї, княжна Віндсорська, папа Пій XI., Франко, Ґанді, жінка Чанккайшека, Гувер, Бирд та інші.

—o—

ЧОТИРИ БІЛІ Й ОДИН МУРИН.

Перший раз в історії стейту Новий Орлеан стануло перед судом чотирьох білих за побиття мурина. Досі не було ще випадку у полудневих стейтах, зокрема в Новому Орлеані, щоб білих ставили перед суд за те, що вони побили мурина.

Підсудні, впливові громадяни Нового Орлеану без ніякої іншої причини, просто лиш тому, щоб познущатися над мурином, зловили його, замкнули в пивниці, де тримали більше як добу і жорстоко побили.

Суд засудив усіх чотирьох на 15 літ вязниці кожного. Гострий і несподіваний присуд викликав в цілій Америці величезне вражіння. Цей присуд причиниться не так до іншого відношення до муринів, як радше спинить загонистість американців, які з легким серцем знущалися над муринами, або просто самосудом (лінч) їх вбивали.

ВЕСЕЛЕ.

ВІДЗНАЧЕННЯ.

— Сьогодні похвалив мене учитель перед цілою клясою — оповідає малий Петрусь.

— Невже? Щож він сказав? — радується мати.

— Він казав, що ми всі на купу в клясі осли, але я найбільший.

КОЛИ ЖІНКИ СМІЮТЬСЯ.

— Ви можете оповідати навіть найдурніший дотеп, проте будуть деякі жінки, що завжди будуть з нього сміятися.

— Про яких жінок ти думаєш?

— Про тих, що мають гарні зуби.

Не забувайте післати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вдоволити 2.000 інвалідів

Молодь учиться малювати в Коломиї.

Вистава малярських праць учнів артиста-маляра Ярослава Луцкевицького, уладжена ним у салі „Народнього Дому" в днях 6—8. ц. м., належить без сумніву до кращих несподіванок коломийського мистецького життя. Подумана як показ тримісячних досягнень невеличкого гурта молодих одиниць, зацікавлених малярством, згуртованих талановитою, ідейною й фахово до того підготовленою людиною, дала вона надсподівано богато; за короткий час виконали учні понад 300 студій, які виповнили виставу; уложена досвідною рукою на стінах саль, стала вона несподіванкою навіть для самих учнів. У коридорних кімнатах домінувала глядачів велика скількість рисунків вуглем із доволі різноманітною тематикою. А вже салі зі сценою, обставлена горою теж рисунками вуглем, з долом олійними спробами, робила сильне враження. Симетрія в укладі образів кожного учня та добірне обрамування (вуглеві студії в тонких чорних обвідках) була зразкова. Мистець-учитель приділив кожному учневі місце відповідно до скількости праці та вартости. Головні стіни заняли студії Олі Онищуківної, Ростислава Кузьмича й Оксани Николишин; на сцені розмістився Микола Стефурак, талановитий сільський хлопець з Молодятина, на віконній стіні п. О. Новодворська, І. Негрич, селянська дитина з Березова, а дальше В. Проціві, В. Стовпюк та ін. (всіх учнів 18). Цікаво було придивлятися, як ту саму тему виконали ріжні учні; на них найкраще виявився індивідуальний підхід кожного зокрема. Оригінальність спільна у впровадженню попри численні вкти вуглевої мертвої природи й пейсажу. Не вдаючися в оцінку праць учнів з критеріями мистецтва, маємо враження, що деякі з них носять у собі завдатки майбутніх мистців. Овочі праці гурта оглянуло з задоволенням крім збірних прогульок 240 осіб (як на Коломию трохи за мало).

Дм. Н.

—

— Нові костели і школи. Як повідомляє „Слово" Народове", в томашівському повіті йде пильна праця над будовою кількох нових польських шкіл і костелів. У Грабичі кінчать будувати костел, в Загірю Польському кінчать звозити матеріяли під будову костела В Олеші звезли вже під будову костела цеглу, в Одаях Горигладських кінчиться будова школи і світлиці Т. Ш. Л., в Отинії будують вселюдну 7-клясову школу коштом 140 тисяч зол. Недавно відбулося посвячення фундаментів тієї школи. В Делеві заходом Ант Вовчинського побудовано парохіяльний дім, в якому міститься покищо польська школа. — Недавно посвячено новий костел у Луці Малій скалатського повіту при значній допомозі місцевої дідички Кешковської, що пожертвувала на це 10 моргів поля і 2.000 зол.

— **Солтис дефравдант.** Стрийський окружний суд на виїздній сесії у Сколім розглядав справу Леона Мухоня, солтиса громади Сморже Долішне, якому закидають, що присвоїв собі гроші з громадських податків і оплат. Його засудили на 8 місяців з утратою громадянських прав на 3 роки.

З відчитової салі.

Д-р Маркіян Дзерович: „Роля Католицької Акції у вихованні нової людини".

Заходом Жіночої Секції при Генеральнім Інституті Католицької Акції у Львові в салі Бібліотеки „Просвіти" відбуватимуться щонеділі в 5. год. прилюдні конференції на виховні теми. Перша конференція відбулася 14. ц. м. Д-р М. Дзерович зясував на вступі жахливий образ занепаду людської моралі. Розвиток природничих і технічних наук зматеріялізував людство. Одначе матеріялістичний світогляд довів людство до загибелі. Стосований матеріялізм у СССР заперечує всяке духове життя. Наступила ізоляція від етичних проблем у житті особистому, родинному і громадському.

Одначе проти такого стану зачалася реакція. Італія, Німеччина і навіть Совіти виступили в обороні нормального істнування родини і сповнювання її функцій. Навіть у СССР виступили гостро проти розводів. Суспільна і виховна справа висунулися на перед життя. Держава, нація і Церква намагаються виховувати молоде покоління. Хоч у СССР старалися знищити релігію всіми способами, поголовним вимордуванням священиків, одначе тепер обсервуємо там поворот до віри. В Італії вже закінчилася боротьба між державою і Церквою за молодь, у Німеччині триває ще дальше подібний конфлікт за молодь.

Дальше прелегент підкреслив взаїмну залежність політики від економіки і пригадав думку Шпенглера про упадок західної культури.

Одначе є моральний центр, папський Рим, що майже 2.000 літ веде велику частину людства. Папські енцикліки підготовили Католицьку Акцію, яка є єрархічним апостолуванням мирян. Завдання її — це відродження християнської моралі в особистому й родинному житті, розвязка суспільної справи в дусі енциклік. Кат. Акція мусить виховати нову людину.

В дискусії забирали голос: д-р К. Чехович, п. Жирко і д-р П. Мінко.

—o—

НОВИНКИ.

— **Шириші сходини** філії С. У. відбудуться в четвер 18. ц. м. год. 19. з рефератом Вп. ред. Голяна на тему: „Репортаж з подорожі Рим—Югославія" з висвітлюванням. Домівка С. У. вул. Сикстуська 46. Гостям раді.

— **Господарське положення східно-галицького рільництва** в місяці жовтні характеризують так: Погідна осінь уможливила виконати засіви озимини в нормальнім часі. Стан засівів представляється назагал добре, хоч на тяжкій землі відчувався брак вогкости і збіже є трохи гірше. Збір бараболі випав значно краще ніж торік і дав пересічно 130 сотнарів із гектара (торік 116 сот.). Добрий збір бараболі поправив ситуацію рогатої худоби, для якої забракло паші (соломи і сіна). Збори пастівних і цукрових бураків випали також добре, впливаючи теж на злагіднення браку паші. Ціни збіжа в місяці жовтні обнизили, пшениці на 2 зол., жита на 50 сот., наслідком чого хлібороби здержалися з продажею, чекаючи на вияснення ситуації. Сильно впала ціна кукурудзи, на 6 зол. або 30 проц., хоч урожай не був добрий. Ціни гречки також впали. Ситуація на торговиці рогатої худоби має теж знижкову тенденцію. З причини браку паші подажа була спершу надмірна, особливо штук гірших, невигодуваних. Знижка цін причинилася незабаром до зменшення подажі худоби, особливо товстих безрог, тим більше, що з пашею можна ще витримати. Це свідчило би назагал про деяку поправу господарського положення хліборобів. Одначе надходять речинці платности податків і ріжних приватних зобовязань та видатків. Це спричинить знову більшу подажу і тим самим дальшу знижку цін.

— **Університет і політехніка у Львові є дальше замкнені.** Коли розпічнуться виклади наново, покищо невідомо. В ректораті університету виладжують вислідки плебісциту, розписаного ректором Кульчинським у справі місць на викладових салях.

— **Новий костел у Львові.** Акція окружити місто Львів на всіх перифріях монументальними костелами поступає дальше. Після Горішнього Личакова, Знесіння, Замарстинова, Клепарова, Левандівки, Богданівки і Персенківки прийшла черга на Снопків. На площі, подарованій міською управою, між вул. Дверіцького та Снопківською вже давно рішено побудувати більший костел для окремої парохії, що обіймає цілу Зофівку, Новий Львів і околицю Снопківської вулиці. До реалізації цього пляну приступлено цього року. Ціле літо тривали нівеляційні роботи на спадистому терені, а з весною розпічнеться будова великого костела св. Вінкента а Павльо. Кошти будови покривано досі з фонду праці, що складається, як відомо, з примусових оплат усіх громадян без ріжниці віросповідань (отже й українців та жидів). Нема сумніву, що подібним способом фінансуватимуть цю будову й дальше, хоча створено окремий комітет, який збирає пожертви на будову костела від його парохіян.

— **Українські пісні в німецькому радіо.** В понеділок 15 ц. м. німецька радіостанція Цезен надавала на коротких хвилях від год. 21 до 21.45 хв. українські хорові пісні в супроводі орхестри. Деякі пісні хор проспівав по українськи, інші в німецькому перекладі. Більшість пісень були народні, та були і стрілецькі. Перед кожною піснею спікер давав короткі пояснення німецькою мовою. Виконання було дуже гарне. Співали між іншим (чоловічий і мішаний хор): Почаївську Матір Божу, „Ой щож бо то за ворон", „Ой у полі могила", „Ой іззa гори та буйний вітер віє", „Ой, під гаєм зелененьким", „Ой, пряду-пряду", „Та туман яром котиться", „Божі плугаторі" (колядки); — із стрілецьких: „Гей, видно село", „Червона калина" і ін. — В середу, 17 ц. м. буде повторення того самого концерту в год. 16—16.41, знов на коротких хвилях із Цезену (Zeesen) (хв. 31.38, 19.74, і т. д.)

— **Гр.-кат. словацька семинарія у Пряшеві.** Заходом Словацької Ліги у Пряшеві відкрито гр.-кат. словацьку вчительську семинарію. Її учні можуть користуватись харчами з державних кухонь.

— **Україніка.** 25-ліття смерти М. Лисенка зазначив праський щоденник „Народні Політіка" (ч. 308) заміткою Яр. Олексенка, присвяченою життю і творам великого композитора. — У вересневій книжці славістичного французького журналу „Le Monde Slave" появився дальший нарис Іл. Борщака з його розвідки „Україна на конференції миру" та стаття Р. Мартеля — „Україна по Полтаві". у випуску 8 місячника „Slovansky Prehled" Харват пише про „Чистку на Совітській Україні". В огляді відгуків з нагоди смерти президента Т. Г. Масарика підкреслено велике співчуття української еміграції в ЧСР. Окремими відбитками вийшли праці: 1) Д-ра К. Осауленка „До встановлення хліборобського маєтку в Чехословаччині", що була видрукована в часописі „Vestnik Ceskoslovenské Akademie Zemedelské" (1937, ч. 6—7) та 2) Аркадія Животка „Українська література новітньої доби поза СССР", друкована в журналі

— **Вийшли на волю.** З Коломиї повідомляють, що всі арештовані у звязку з святом 1 листопада ц. р. в тому місті вийшли вже на волю.

— **Як урядують в сільській самоуправі.** Львівський окружний суд розглядав справу Андрія Завади, громадського секретаря із Сухої Волі пов. Любачів. Люстратор повітового виділу викрив, що Завада спроневірив 4.154 зол., які стягнув із громади як податки, дорогові оплати і вкладки до суспільного обезпечення. На розправі він признався до вини, мовлячи, що спроневірені гроші розтринькав переважно на пиятику та лікування хорої жінки. Суд засудив його на один рік вязниці з припиненням

— **Львівська хроніка.** Арештовано співвласника нічного бару „Маскот" у Пасажу Міколяша Бориса Хаімовича Каліновського. — На вул. Набєляка якийсь злодій вирвав Рені Вайцман тор.

З життя наддніпрянської еміґрації в Польщі.

ПОЛІТИЧНІ РЕЗОЛЮЦІЇ ЕМІГРАНТСЬКОГО ЗІЗДУ У ВАРШАВІ.

Про останній зізд наддніпрянської еміграції у Польщі ми давали своєчасно короткий звіт. Надіслані нам політичні резолюції містимо, як документ, характеристичний для політ. обличчя наддніпрянської еміграції в Польщі. — **Ред.**

I.

IV. Делегатський Зізд Української Еміграції в Річипосполитій Польській стверджує:

що московська окупаційна влада далі послідовно переводить перетворення України в безправну й люто експльоатовану кольонію: касує останні залишки політичної окремішности УСРР., нищить усі вияви національно-культурної творчости, змушує українців забувати свою національну минувшину, накидаючи їм вже не інтернаціонально-большевицькі, а просто російські традиції Петра І. та культуру Пушкина, опльовуючи все, що українське, видосконалюючи засоби поліційного терору і засоби економічного грабування України;

що ця політика Москви викликає рішучий та завзятий опір Українського Народу, а окупаційна влада відповідає на цей опір скаженою нагінкою большевицької преси на українських націоналістів, засланням та виселюванням з України людности цілих осель, політичними процесами, розстрілами та жорстокими смутаннями, що мають на меті фізичне винищення всіх активних і творчих сил Українського Народу.

Зізд, у побожній пошані схиляється перед жертвами цього терору, перед усіми тими, що не вагалися життя своє віддати для справи визволення України, та перед памяттю великого вожда Українського Народу, Головного Отамана Симона Петлюри, який кровю своєю освятив змагання України до волі й Держави.

II.

IV. Делегатський Зізд Еміграції стверджує далі:

що українська еміграція має змогу сумлінно й успішно виконувати ті завдання, що для їх переведення вислав її Український Нарід у 1920 році на чужину, та що їх залишив у своєму заповіті Головний Отаман Симон Петлюра, тільки завдяки збереженню на чужині державної організації Української Народньої Республики, репрезентованої її легальним урядом;

що уряд У. Н. Р. обєднує здорову й боєву частину української еміграції своїм державним авторитетом у міцні зорганізовані кадри, запобігає розпорошенню цих кадрів і бореться з усіми деструктивними впливами, які моглиб понизити активність української політичної еміграції;

що уряд У. Н. Р. працював і працює над оздоровленням і освідомленням позаеміграційного українського громадянства, організуючи всіх українців, деб вони не перебували, під гаслом боротьби з Московщиною;

що уряд У. Н. Р. своєю невсипущою інформаційною і пропагандовою працею поважно спричинився до ідейного скріплення активного, в світовому масштабі фронту оборони европейської цивілізації перед большевицьким варварством;

що цією напруженою працею уряд У. Н. Р. спопуляризував в свідомости політичних чинників Европи й у світовій опінії конечність розподілу СССР на національні держави і тим спричинився до того, що висунено на порядок дня українську справу, як світову політичну проблему, як проблему всесвітньої рівноваги й безпеки.

III.

Висловлюючи глибоку вдячність Головному Отаманові Андрієві Лівицькому і Урядові У. Н. Р. за жертвенну працю й непохитність становища в боротьбі з Московщиною за визволення України, Зізд зокрема вітає понадпартійне становище уряду, що уможливлює українцям ріжних політичних переконань спільно служити своїй Державі та спричиняється до висунення й розбудови в рамах державної організації У. Н. Р. відповідних духові й потребам часу політичних течій.

Зізд висловлює також своє вдоволення з живої участи молодшої генерації у державній праці.

Зізд закликає відповідні державні чинники до пильної і впертої праці над вихованням молоді в державній ідеї У. Н. Р. й до постепенної передачі молоді відповідних ділянок державної праці, щоб молодь ця могла відповідно загартуватися й приготовитися до дальшої боротьби.

IV.

Зізд закликає цілу українську еміграцію стояти далі вірно й непохитно при сучасному Голові Української Держави Головному Отаманові Андрієві Лівицькому й уряді Української Народньої Республіки, щоб своєю відданістю й здисциплінованою працею, під проводом уряду збільшити вагу української державної справи і невтомно змагати до дальших її здобутків.

Зізд вітає виявлені українськими громадсько-політичними організаціями скоординовані урядом У. Н. Р. зусилля до освідомлення чинників світової політики щодо конечности боротьби з московською небезпекою та ваги України в цій боротьбі.

Зізд закликає громадські організації української політичної еміграції до посилення чуйности в своєму внутрішньому життю, щоб з усією безоглядністю викоріняти всі пасивні і хиткі елементи, які своєю кволістю і толерантною поставою супроти Москви або її політичних прибудов моглиб причинитися до послаблення боєвого духа еміграції.

Зізд пригадує українській еміграції, що наближаються часи дуже відповідальні й вирішні, часи, в яких ухилення громадянина У. Н. Р. від служби своїй Державі під проводом свого уряду буде рівнятися ганебному воєнному дезертирству, часи, що в них загремлять і українські гармати, несучи Батьківщині націй визволення й славу.

V.

Зізд вітає діяльність уряду У. Н. Р. на прометеївському фронті всіх поневолених Москвою народів.

Зізд висловлює віру, що в недалекій збройній боротьбі з Московщиною всі ці народи від Кавказу і Туркестану до далекої півночі йтимуть рука в руку з озброєним Народом Українським, н'де й ніколи не відхиляючись від одної спільної мети — до решти розторощити відвічного ката вільних народів Східної Европи — імперіялістичну Московщину.

Як союзникам у цій недалекій боротьбі, Зізд від імени української еміграції в Польщі пересилає гаряче братерське привітання всім урядам і Національним Комітетам тих народів, що поділили трагічну долю Народу Українського і по очайдушній боротьбі з Московщиною змушені були вислати своїх провідників і армії на чужину.

Нові розпорядки Преосв. Хомишина.

ПОЛЕВІ БОГОСЛУЖЕННЯ. — СПРАВА ПОДАТКІВ.

Преосв. Григорій Хомишин видав два нові розпорядки для духовенства своєї епархії, а саме у справі полевих богослужень з нагоди патріотичних імпрез та у справі податків.

У розпорядку про полеві богослуження сказано:

Останніми часами світські українські діячі просять відправити полеве богослуження під час зборів світських організацій та установ. Не хочу підозрівати всіх, та про деяких можна сказати, що тому просять відправити полеве богослуження, щоб воно радше збільшило паради тих зіздів, ніж з релігійних мотивів. У деяких випадках іде про те, щоб під фірмою Церкви поглибити свій вплив і потягнути за собою нарід, або іншими словами: „Христа Христом побивати". Тому то Апостольська Столиця взагалі забороняє уладжувати полеві богослуження підчас усяких патріотичних зіздів у неділі та свята, бо парохіяльне богослуження важніше, ніж якийнебудь світський зізд.

У розпорядку про податок сказано:

Велика частина греко-католицьких священників залягає з податками. Скарбові уряди домагаються заплати навіть за посередництвом Епископського Ординаріяту, що не має стільки канцелярійних сил, щоби поладнувати всі податкові справи. Неодин священник діставши платничий наказ, не лише не старається справдити висоти податку і не лише не протестує у визначеному речинці, але взагалі не платить. І так з року на рік залягає з податками, відсотки зростають і доходить до того, що скарбовий уряд записує збіже на полі і навіть визначує ліцитації на продаж ерекціонального поля. Тому Преосв. Хомишин наказує, щоби кожний священник платив своєчасно щороку податки і доходив сам справедливости у справі виміру податку та зголошував в означеному речинці відклики. Всі священники обовязані найдалі до кінця грудня ц. р. заплатити залеглість і переслати Ординаріятові відписи посвідок у справі заплачення податку. Хто зі священників не надішле такої посвідки — не дістане платні, може його стрінути церковна кара, а навіть усунення з парохії. Кількох священників покарали вже згаданими карами.

—o—

ЦІСАРСЬКА КВАТИРА В КИТАЮ.

ТОКІО, 17. 11. ПАТ. Цісар згодився на створення головної цісарської кватири, що буде контролювати воєнні операції в Китаю.

Японія видала низку розпорядків у справі вдержання ладу на випадок, якщо китайський уряд перенесе свій осідок з Нанкіну до Чунг-Кінгу, що доведе мабуть до заворушень у Китаю. Японська преса пояснює виїзд уряду марш. Чанг-Кай-Шека з Нанкіну закінченням дотеперішньої ролі китайського уряду, який матиме відтепер лише льокальне значіння.

—o—

ЛЬОРД ГАЛІФАКС ПРИЇХАВ ДО БЕРЛІНА.

Нині (середа) в годині 8.40 рано приїхав Норд-експресом до Берліна льорд Галіфакс. На двірці повитав його британський амбасадор з шефом амбасади та німецький шеф дипльоматичного протоколу.

З польських справ.

СТРІЛИ ДО КОМАНДАНТА „ЗВИОНЗКУ МЛОДЕЙ ПОЛЬСКІ".

Минулої неділі в год. 6-ій вечором невідомі люди виконали револьверовий атентат на Ю. Рутковського, команданта „Звйонзку Млодей Польскі", що обєднує академічну молодь, яка належить до ОЗН. До Рутковського, який спішив вул. Пулавською, підїхало авто, з якого впало кілька револьверових стрілів. Одна куля подіравила капелюх, друга плащ. Опісля авто швидко відїхало. Ю. Рутковський сів негайно до таксівки і пустився в погоню за втікачами, але їх не дігнав. Здогадуються, що цей атентат має політичне тло, бо ще донедавна Рутковський був одним з провідників молоді з нелегальної ОНР. Найцікавіше з цієї неясної справи зі стрілами до Рутковського те, що про цей атентат публична опінія довідалася щойно 45 годин пізніше.

АРСЕНАЛ БОМБ І РЕВОЛЬВЕРІВ.

При кінці листопада ц. р. відбудеться перед окружним судом у Замостю політичний процес членів „Строннїцтва Народовего" з організаційним провідником округи К. Жевуським на чолі. Підсудні ендеки відповідатимуть між іншим за зорганізування тайної збройної організації, виріб бомб та доставу револьверів членам тайної організації. Виленське „Слово" пише, що обвинувачені будуть боронитися так: Будуть доказувати необхідність зорганізування самооборони перед комуністичними заворушеннями у звязку зі зростом комуністичної акції.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ДІМ ПОЛК. СЛАВЕКА.

Біля хати полк. Славека у Рацлавицях вибухла бомба, але не заподіяла ніякої шкоди. Поліція арештувала кілька осіб і веде слідство. Хату в Рацлавицях подарували полк. Славекові селянські посли з ББ. перед кількома роками коли полк. Славек був премієром. Тепер полк. Славек перебуває постійно у Рацлавицях, виїжджаючи час до часу до Кракова або до Варшави.

—o—

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ЗАГ. ЗБОРИ СОЮЗУ ПІДКАРПАТСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ПРАЗІ.

Дня 13. м. м. відбулися в приміщенні Академічного Дому, Прага III, загальні збори Союзу Підкарпатських Українських Студентів у Празі при великій участи й одушевленні членів і гостей. Братиславську філію Союзу заступав висланий нею делегат Ст. Ботош. Декотрі із старших членів заявили, що таких зборів ще не пережили, від коли вони в Союзі. До нової управи вибрані: Юрко Штефанець — голова, Дмитро Гадай — секретар, Юрко Козма — скарбник, Стефан Бреза — соц. референт, Юрко Кенe— культ. референт, Стефан Лозан — бібліотекар, Вол. Ващук — протоколянт, Михайло Кричка та Іван Товт — члени управи, д-р Стефан Росоха, Елисавета Кузьмівна й Іван Долинай — ревізори, Ю. Гутник і М. Бокотей — спорт. референти; Й. Гайович і А. Бора — прес. референти.

У всіх справах (кореспонденція Союзу) звертатися на адресу секретаря: Дмитро Гадай, Прага XIX., вул. У нової техніки 23.

ЮВИЛЕЙ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ГР.-КАТ. СТУДЕНТІВ У БРАТИСЛАВІ.

Т-во українських греко-кат. закарп. студентів у Братиславі з нагоди пятирічного ювилею свого існування улаштувало дня 24. жовтня урочисту академію разом з відсвяткуванням проголошення Діви Марії Царицею України. Свято зачалося Службою Божою в 10. г. в церкві Св. Миколая. В 11. год. відбулася святочна академія в салі катол. „Касина“. Присутніх привітав о. Й. Галько. П. Печкан, студ. прав, виголосив реферат на тему: „Проголошення Діви Марії Царицею України“. В добре обробленім рефераті описав він культ Пр. Діви Марії на всіх українських землях. В. Пантьо, студент прав, віддеклямував вірш Івана Франка. Потім проголошено за почесних членів т-ва епископа П. Гойдича, о. Христофора Миськова й о. Й. Галька. Голова Т-ва Стефан Ботош, студент медицини, згадав коротенько про діяльність Т-ва за пять літ. До часу його діяльности припадає заснування гр.-кат. парохії у Братиславі з постійним священником. Т-во має свій церк. хор під проводом д-ра Бачинського та веде й іншу культурну працю при помочі та співучасти „Просвіти“ і Т-ва Підкарп. Українських Студентів у Братиславі.

—o—

НОВИНКИ.

— **3. грудня** Студентський Чайний Вечір з добірною вокально-музичною програмою в жовтій салі „Народнього Дому“ у Львові. 1—2

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини у пятницю 19. ц. м. в год. 7. ввечір На сходинах виголосить д-р Нарциз Лукіянович реферат та задемонструє хорого на тему: „Ювенільна форма поступневого занику мяснів“.

— **Членам Молодої Громади** виголосить в четвер 18. XI. в год. 7.30 д-р Пастернак реферат зі світляними образами про „Розкопки в Крилосі“.

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** (Брайте Штрасе 36) виголосить у пятницю 19. ц. м. професор д-р І. Мірчук виклад у німецькій мові на тему: „Основи виховання в Совітах“.

— **Розвязання жидівських академічних товариств.** Ректор львівського університету розвязав управи жидівських самодопомогових товариств правників, медиків і фільософів, за оголошення заяви, зложеної ректорові у справі плебісциту. Ректор станув на становищі, що оголошення тієї заяви, яке було тільки енунціяцією супроти ректорату, має характер політичної діяльности і тому управи тих товариств розвязав.

— **Ревізія почтових посилок.** Міністерство пошт і телеграфів видало інструкцію у справі поборювання торговлі валют і золота. Листові посилки, які викликують підозріння, що містять у собі валюти або золото, помандрують до почтово-митних урядів, де відбувається ревізія при участи митного уряду.

— **Непорядки на торговицях.** На засіданні окружної торговицевої надзірної комісії, що радила 16. ц. м. у Львівській Рільничій Палаті між іншим над виконанням нагляду та організацією оборотів господарськими звірятами і мясом, стверджено великі недомагання на терені Сх. Галичини як під технічним оглядом так і щодо справности адміністрації. Громадські самоуправи як господарі на торговицях і в різних не виконують правних приписів, що нормують оборот на торговицях і ярмарках. Цікаво заповідається зїзд предсідників торговицевих надзірних комісій з цілого краю, що подасть богатий матеріял, що ілюструє фатальний стан господарки і торговлі господарськими звірятами та мясом.

— **Із статистики львівських вищих шкіл.** Львівський університет мав у минулому році 5.289 слухачів. На богословському виділі студіювало 244 слухачів, на правничому 2531 (в цьому 334 жінок), на лікарському 604 (в цьому 104 жінки), на гуманістичному 787 (в цьому 499 жінок), на математично-природничому 686 (в цьому 336 жінок), на фармацевтичному 225 (в цьому 139 жінок) та на доповнюючих студіях на правничому відділі 212 (в цьому 37 жінок). Віроісповідання студентів: на правничому відділі 1859 римо-католиків, 367 греко-католиків, 267 мойсеєвого, 10 православних, 19 еванг., інших віроісп. 9; на лікарському відділі: 456 римо-католиків, 55 греко-католиків, 77 мойсеєвого, 15 502 римо-католиків, 124 греко-католиків, 123 правосл., 2 еванг.; на гуманістичному відділі: мойсеєвого, 13 православних, 21 евангеликів; на математично-природничому відділі: 442 римо-католиків, 86 греко-католиків, 116 мойсеєвого, 21 православних, 21 евангеликів; на фармацевтичному відділі: 111 римо-католиків, 29 греко-католиків, 78 мойсеєвого, 2 православних, 2 евангеликів. Львівська політехніка мала минулого року 2.873 студентів. В розподілі на окремі виділи припадає: на виділ інжинирії сухопутньої і водної 650 (жінок 7), архітектонічний 251 (жінок 26), механічний 1.178 (жінок 11), хемічний 441 (жінок 49) і рільничо-лісовий 353 (жінок 39). Минулого року покінчило політехніку 314 дипльомованих інжинирів, а 7 осіб здобуло докторські степені.

— **Новий людовий дім** посвячено в Острій біля Коропця бучацького повіту при участи представників влади та польських організацій. До будови дому причинився місцевий власник дібр, д-р Л. Вісневський.

— **Новий костел.** У Спасі (Долинщина) посвятили новозбудований костел. У посвяченні взяв м. ін. участь долинський староста Шахерський.

— **Ще одна ревіндикація костела.** В Козині луцького повіту відобрали православному населенню церкву і передано 5. ц. м. з великою парадою польському духовенству. Урядово називано цей акт ревіндикацією римо-католицького костела.

— **Відгомін людового страйку.** В Бучачі відбулася карна розправа проти Данила Адамчука із Звенигорода за те, що 20. серпня ц. р. силував на дорозі в Зеленій проїзжих і прохожих, щоб не доставляли харчевих продуктів до Бучача, причому знищив транспорт яєць. Адамчука засудили на 8 місяців вязниці без припинення. Засуджечий заповів апеляцію.

— **Авантури між дідичами.** Голосний голяндець Петер Ментен, відомий із спору з громадою Сопіт біля Скольoго, де купив на ліцитації кілька тисяч ліса і хоче відобрати селянам кількадесять гектарів пасовиська, пригадався знову, цим разом у Львові. Недавно тому в однім із львівських банків стрінувся він з Ізаком Пістинером, більшим землеласником із Підгородець біля Сопоту, з яким має давні порахунки, і то у справі сопітських лісів. Побачивши Пістинера, голяндець крикнув: „Іх ершісе зі ві айнен гунд!“ Ментен говорить всюди тільки по німецьки. За цю погрозу Пістинер зробив донесення до поліції. Для пояснення слід зазначити, що Пістинер був передтим власником сопітських дібр і в теперішньому спорі Ментена з громадою Сопіт склав некорисні для нього зізнання

— **Нові джерела нафти.** У Старій Веси під Грибовом новосанчівського повіту відкрили у глибині 150 метрів великі джерела нафтової ропи.

— **Збори ходачкової шляхти у Коломиї.** В Коломиї відбулися збори ходачкової шляхти городенського повіту під проводом підполк. Ризінського, який пояснив присутнім мету організації ходачкової шляхти.

— **Зимова допомога для безробітних.** Міністерство Суспільної Опіки видало обіжник, що подає, кілько хто має платити на Зимову Допомогу. Торговельні підприємства платять відповідно до категорії викупленого промислового свідоцтва: від 8 до 2 тис. золотих. Промислові заведення платять 1 до 3 промілле від обороту за 1936 р. Особи, що побирають платні, отже платні службовики й робітники платитимуть відсоток від своїх місячних платень по такій нормі: від 160 зол. до 300 ¼%, від 301 до 600 зол. — ½%, від 601 до 800 зол. — 1%, від 801 до 1200 зол. 1½%, від 1201 до 2500 зол. — 2%, від 2501 зол. вгору — 4%. Нижчі платні вільні від оплат. Особи, що платять особистий доходовий податок, як нпр. лікарі, адвокати, власники нерухомостей, рентієри та інші платять від ½ до 6%. Від домашніх льокалів устійнено наступні оплати: від 2 кімнат по 0.50 зол. місячно за кімнату, від 3 кімнат по 1 зол. міс. за кімнату, від 4 — 2.50 зол. міс. за кімнату, від 5 кімнат по 5 зол. міс. за кімнату, від 6 і більше по 7 зол. міс. за кімнату. Всі оплати платиться через 5 зимових місяців.

— **Львівська хроніка.** В парку Йордана при вул. Снопківській якийсь грабіжник вирвав Софії Зелінській ручну торбину з револьвером, 8 зол. та дрібними річами. — На вул. Корняктів 32-літній залізничник Здзіслав Немец із Зимної Води, будучи підхмеленим, стрілив до автобуса і ранив дві особи. Авантурника арештовано.

— **Краєва хроніка.** На залізничому переїзді в Коршеві пов. Коломия потяг наїхав серед мряки на віз із порожними бочками пива, наслідком чого згинули оба коні, а 16-літнього візника Йосифа Павкера з Матіївки ранило. — На пільній дорозі коло Більча Золотого пов. Борщів знайшли 26-літнього Якуба Складоня, відомого в околиці волоцюгу і злодія, з простріленою головою та револьвером у кишені. Здогадуються, що Складонь, який незабаром помер став жертвою особистих порахунків — На терені громади Княжий Міст мостиського повіту кинулася під потяг 40-літня Емілія Кусик і погибла на місці. Причиною самогубства був нервовий розстрій. — Кістяки двох вояків виорали форналі на фільварку Зузанівка коло Конюшок Сем. (Рудеччина). При кістяках найшли рештки обуви, яку носили австрійські вояки та порцелянову люльку, якої вживали переважно чехи.

— **Сліди римлян у Сокальщині.** Господар Юрко Жуцький в Перевозові пов. Сокаль виорав кількасот срібних римських монет, що находилися в глиняній посуді. Частину цього скарбу в числі 149 штук викуплено для сокальського музею. Показалося, що гроші походять із часів консуляту Рулюса і цісарів: Гальби, Вітеліюса, Веспазіяна, Тита, Доміціяна, Нерви, Трояна і Гадріяна. Всі монети вибиті в часі від 89 р. перед Христом до 161-го по Христі, мають виразні рисунки та написи і кожна штука є інша. Походять мабуть з якогось римського походу в тих сторонах. Сокальський музей збогатився недавно срібними і золотими монетами, які знайдено в селі Жабче.

— **Великий страйк.** У волоконному промислі в Зелові під Лодзею розпочався страйк 3.000 робітників-халупників. У Зелові находиться коло 150 дрібних волоконних фабрик, що затруднюють робітників на халупничих основах. Робітники домагаються підвишки плат на 23 проц.

— **Пожежа в кіні.** Як повідомляють з Торуня, в кіні „Реформ“ у Бродниці підчас висвітлювання фільми повстала пожежа в проекційній кабіні. В кіні находилося коло 400 осіб, що з переполохом кинулися до виходу. Кілька осіб потурбовано. Пожежу вдалося швидко вгасити, згоріла тільки ціла фільма тисячу метрів задовшки.

— **В жахливій катастрофі під Остенде** згинули майже всі члени геської княжої родини, разом 5 осіб. Разом з ними погибли ще три інші особи. Вони летіли до Льондону, щоби взяти участь у вінчанні кн. Людвика геського з донькою англій-

ського політика Аввлянд Джедеса. Літак, що находився у мряці, шукав місця, де хотів осісти, і зачепив об фабричний комин. Одно крило відірвалося і літак упав на землю, сплахнувши вогнем. Про якийсь ратунок пасажирів не було бесіди. Тимчасом на летовищі під Льондоном чекав на свою родину кн. Людвик. Коли довідався про катастрофу, дістав нервового атаку, так що мусіли ним заопікуватися лікарі.

— **Вкрали королівські скарби.** У кольоніяльнім музею в Парижі невислідженi злодії вкрали корону та скиптр суданського короля Амагду. До Франції привезено ті предмети після війни в 1890 роції. Злодії вкрали теж зроблену зі золота копію: скиптр і шаблю короля Камбоджі. Ті предмети скопіювали були для камбоджського музею. Саме золото має вартість 600.000 франків. Злодії дісталися до музею викраявши шибу у вікні

— **Совітська виборча агітація.** Совітська влада в Ленінграді та в інших більших містах змобілізувала велике число безпартійної інтелігенції — інжинірів, учителів, лікарів і ін., накладаючи на них обовязок вести передвиборчу агітацію. Змобілізовані інтелігенти мусять обходити мешкання виборців і впевнюватися, що ті виборці будуть голосувати на партійних кандидатів. Показалося притім, що є багатьох випадках мешканці не знають виставлених кандидатів або кандидати не користуються відповідною популярністю.

— **Золоті транспорти з Америки.** До Гавру прибув корабель „Норманді" з вантажем 12 скринь і 102 великих штаб золота. Вартість цього транспорту, привезеного з Ню Йорку рівнається 300 міліонам франків. Золото призначене для французького банку.

— **Свято збирачів і щадників Пром-Банку,** відбудеться в неділю, дня 21. листопада в год. 11.30 в салі Т-ва „Бесіда" (Народний Дім). Присутність збирачів і щадників на цьому Святі обовязкова. Гостям раді. Ближчі інформації про Свято подали ми в запрошеннях.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Спосіб на клопіт.

Багато тепер ріжних галасів і з нутра і ззовні, так що й тяжко розпізнати поодинокі інструменти. Навіть, коли вилучити заграничні стації, галас не дуже зменшується. Людові гелікони, озонівські пузони, ендецькі бубни, пепелсівські кляринети, оенерівські „вальгорни". А серед того академічні чінелі бряскають як дзеньків битих шиб: „Ґетто, ґетто, ґетто, ґетто"...

Я маю тільки детектор, тому чінелі чую найчастіше і найголосніше.

Ґетто!...

Цікава це річ. Колись означало частину міста, де можна було жити жидам. Жиди погодилися з тим, бо не могли не погодитися і — не тільки розлізлися з нього по всьому світі, але й запанували над світом.

Нині у Львові (і по інших альмаматерних містах!) слово „ґетто" означає осібні лавки для жидів, покищо тільки на університеті. Ендецькі студенти зрозуміли академічну рівність як тяжке покривдження для себе і рішили це швидко і тимчасово направити. „Не будемо сидіти разом з жидами!" — крикнули одного дня і почали бити студентів-жидів. „Нехай собі сидять осібно!" — і почали бити також нестудентів. „Досить нам вікової кривди!" — і почали бити студентів, нестудентів і в шиби.

Жидівський організм зовсім інакше збудований як наприклад український. Ударити українця, хочби яким дрючком, удар вийде глухий, майже нечутний, а вдар жида, — як по порожній бочці! Гомін іде далеко-далеко. В тім і велика частина клопоту... Гомін ударів розкотився багато далі, як треба і викликав враження багато гірше як треба.

Задумалися ріжні голови, що робити і як його зробити. Деякі видумали плебісцит і то обовязковий — не вийшло. Дехто пробував уговорювати — не вдалося. Хоч сядь і плач. Шукають виходу і не можуть знайти

А чому?

Бо вихід дуже простий, а звичайно в таких випадках тяжко його нащупати!

Маю проєкт і хочу нині поділитися ним з тими, від кого справа залежить і кому справа лежить на серці.

Одиноко можлива розвязка неприємної історії така:

Виконати рішення польського сойму з 1922. року і заложити український університет. Нині маємо кінець 1937, думаю, що 16 років досить на підготовчу працю, себто справа напевно вже дозріла.

А які користи з цього!

Поминаю, що українці будуть мати де студіювати (бодай щодесятий студент, а не як досі, щосотий!), поминаю, що в той спосіб буде виповнена воля сойму, але жидівська університетська справа буде поладнана. Один університет на 6 міліонів українців може мати першорядну професорську обсаду. Жидівський нарід, нарід довгих носів, а тому і доброго нюху — відразу зорієнтується в ситуації і пішле своїх синів на український університет. Через те відтяжить усі польські університети і справа лавкового ґетта сама собою впаде.

Зашахувавши в той спосіб українців жидами, сміятися в кулак і мати в себе спокій.

Галактіон Чіпка.

—o—

З кіна.

КІНО „МАРУСЕНЬКА": „ДИКІ СТЕЖКИ" Й „ЖІНКА ЗАВЖДИ МАЄ СЛУШНІСТЬ".

У цьому кінотеатрі висвітлюють одну фільму коштом другої: „Дикі стежки" викликують серед публики таке захоплення, що воно вповні покриває жахливу нудьгу, яку переживаємо підчас другої фільми. Головними акторами „Диких стежок" — чотироножні герої: пес вовчур та кінь-мустанґ. Тривка дружба, що завязалась між отим псом та конем нагадує нам подекуди подібний сюжет, використаний у фільмі „Секвоя". Сцени, коли пес пізнає свого кінського друга, або коли находить у дикій прерії важко враненого пана — такі приємні для ока, що мимоволі видирається з уст оклик зчудування. Крім цього у фільмі картини дикої природи американських кеніонів, серед яких людина почуває себе чимось менше важним від зера.

У другій фільмі крім акробатичного співу Лілі Понс, яка принагідно вибивається на співачку світової слави, нічого нового: усі ті перипетії ми бачили вже бодай десяток разів, тільки в кращому виданні. (ет.).

—o—

Дописи.

КОМАРНО.

Просвітянська анкета в Комарні відбулася 25. жовтня в салі Українбанку. Присутніх було поверх 70 делеґатів, які заступали 21 читалень „Просвіти" і два кружки „Р. Ш.". Була замітна відсутність довколичної інтелігенції, передовсім духовенства. Дивна річ, бо філія „Просвіти" за посередництвом своїх читалень запросила на цю анкету всі інтелігентні одиниці села і Комарна. Відкрив і проводив анкетою голова філії „Просвіти" д-р Утриско Осип. Відпоручник Матірного Т-ва п. В. Городиський виголосив одногодинний цікавий реферат, в якому порушив передовсім справу ювилею Матірного Т-ва в р. 1938 та інші освітньо-організаційні справи. В дискусії забирали голос: посол Гр. Тершаковець, м-р Ф. Ольховий, студ. Л. Дрималик, М. Сенюта, Гр. Вовьний і багато інших, які крім актуальної справи ювилею та дару „Просвіті" торкнулися ще недомагання місцевої просвітянської організації, ствердлжуючи, що не всі інтелігентні одиниці в Комарнинщині почуваються до обовязку вести якусь організаційну працю на місцях.

„Обжинки" в селі Поверговi. В останню воскресну неділю цієї осени, 31. жовтня, прибув великий здвиг народу до Повергова на обжинки, які влаштував місцевий кружок „С. Г.", при чім велику працю в підготову до цього свята вложили: п. М. Юзичівна, інструкторка „С. Г." та інж.-агрономом Р. Ґулай. Свято почалося Службою Божою, яку відправило в місцевій церкві 5 священиків: о. М. Вубник виголосив змістовну і патріотичну проповідь до зібраного масово в церкві і коло церкви народу. Прибули численно громадяни з довколичних сіл: Монастирця, Мостів, Сайнуші, Татаринова, Тершакова і Підзвіриння (рудецького повіту) та з Липиць, Горуцька і Раделич (дрогобицького повіту). Підчас богослуження опівав міш. хор з Татаринова під батутою М. Росяка. По богослуженні перейшов величавий похід з орхестрою (таврками, коло 1.200 людей) через село на оболоня над Дністром, де учасники походу уставились довкола трибуни. Крім цього в поході вирізнились: гарно зімпровізовані чотири пори року, ґурт сівачів, косарів, женців та возів з господарським знаряддям. В год. 2. попол. почалася друга частина свята — обжинки на оболоні з надзвичайно богатою програмою. Свято відкрив голова місцевого кружка „С. Г." І. Сподар. Відтак зложили привіти: посол Гр. Тершаковець від централі „С. Г." у Львові, дир. П. Іванів від філії „С. Г.", П. С. К. і Районової Молочарні в Рудках, д-р О. Утриско від філії „Просвіти", кружка „Р. Ш.", Районової Молочарні та інших українських установ у Комарні М. Бадівський від усіх українських установ у Горожанні Вел. та Михайло Бокало з Повергова від місцевого громадянства. Міш. хор під управою Л. Карабина гарно відспівав низку стрілецьких пісень. Відтак 16 сівачів, 8 косарів і 20 дівчат виконали бездоганно вправи в супроводі орхестри. З чуттям і відповідну до свята декламацію виголосила дівчина Ева Гасин: „Благословенний труд". Гарно виконало 8 хлопців вправу: вязання обжина і 20 дівчат відспівало обжинкові пісні та по доручені вінка з колосся дістали „викуп" від голови філії „С. Г." в рудках. На закінчення були національні танки: Коло, Галичанка, Гандзя, Катерина у гарнім виконанні 8 пар місцевих хлопців і дівчат. А вже найбільше захоплення в учасників викликало 9 місцевих малих хлопців танком „аркана". Буря оплесків була нагородою і признанням учасників свята за виконання кожної точки програми зокрема та аранжерам свята за працю в підготові до свята. По заході сонця розходились учасники з гарними незатертими враміннями. Вечором приготований був обід у читальняній домівці (одній з найкращих у Комарнинщині), до якого засіло коло 50 осіб: запрошені гості, делеґати та місцеві громадяни. При цій нагоді по промові посла Тершаківця переведено збірку на українських інвалідів.

ПЕРЕМИШЛЬ.

„Свято русской культури" в Поздячі. Минулої неділі відбулося в Поздячі перемиського повіту „свято русской культури". На свято зїхались до Поздяча недобитки кацапів з цілого повіту. Було там кілька хорів, між іншим і хор з Цикова, який називав себе „хором зпад Днѣпра". Замітний був він тим, що зробив з себе маскараду: хористи були позбирані в ріжнокольорові московські рубашки, підперезані, як сміються самі кацапи, „бенедиктинськими шнурами". Хотіли ще позбирати до того козацькі шаравари, за якими збушували цілий повіт, за нїхто не хотів їм позичити. А шкода! Бо це булаб уже справжня маскарада. На свято, а властиво на хапатню, змолотили два і пів кірця пшениці, спровадили кільканадцять літрів „вибовової монопольки", кілька бочок пива та масу ковбас. Приїхали до Поздяча теж „гаспада" з Перемишля, як якийсь господин Малец, господин Матіяш і стовп перемиських кацапів господин Борух та крім того якісь „гаспада" зі Львова. Свято почалось по Божому в церкві, де о. Протор'юс („русский") відправив Службу Божу. По Службі Божій зійшлись усі в читальні „общества Качковського", де відбулась академія в честь „русской культури". Як там було, не знати, бо кацапи роблять з того велику „урядову тайну". Зате знаємо точніше про хапатню. На всю довжину салі порозставляли столи і стали пирувати. Шість пів фунґувало без перерви. А коли вже похилили „глави під лави", виступив з промовою один кацапський подвижник, якого прозивають „Ясьом з длуґей дови" і піднявши для більшої відваги пястук до гори, заговорив: Альбо я згінєн, альбо... (тут ужив нецензурних слів) та пястуком заїхав у лямпу. Після цього почалася загальна бійка, так, що чужі хористи не дістали вже ні пити ні їсти. Якось привернено порядок і тоді пиятика пішла далі. Вкінці всі розійшлись і розїхались. „Свято русской культури" лишило по собі безумовно незатерте враміння. Всі були вдоволені, одні хапатнею та пиятикою, інші безплатним цирком. Так поздяцькі кацапи відсвяткували разом зі своїми прихильниками з цілого повіту „свято русской культури". К-н.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НИВА, церковно-суспільний часопис. Львів, листопад 1937. Ч. 10-11. Зміст: о. Й. Пронь: В справі парохіяльних хронік. — Роман Лиско: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Володимир Кармазин: Причини сектанства. — Микола Данилевич: Кооперативні (удільові) сади на ерекціональних ґрунтах. — о. д-р Г. Костельник: Релігійні фалші нових часів. — З голосів преси. — Нові книжки. — Всячина.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган Українського Сокільства. Львів, листопад 1937. Р. 10. Ч. 11. Зміст: О. Сміжне: Сконфісковано. — Адам Антонович: До Здвигу короткий час. — Суперництво 1937. — Святослав Ольшенко-Вільха: Осінна романтика. — І. Н.: Сокілки на сторожі народнього здоровля. — Зі сокільського життя. — З краю і світу. — Сторінка учасника. — С. Гайдучок: Пів століття сокільських видань.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Львів, листопад 1937. Р. XXV. Ч. 9.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиалькогольного та протинікотинного руху. — Львів, листопад 1937. Р. X. Ч. 11.

СВІТ ДИТИНИ, журнал для українських дітей. — Львів, листопад 1937. Р. XVIII. Ч. 11.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Львів, листопад 1937. Р. II. Ч. 11.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, Львів, Листопад 1937. Р. V. Ч. 11.

ЖИТТЯ І СЛОВО, місячник. Дрогобич, листопад 1937. Р. I. Ч. 1.

ПЛАСТОВІ ВІСТИ. Прага, вересень-жовтень 1937. Ч. 6-7.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж 7. листопада 1937. Ч. 43.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 18. XI. Генеральна проба.
Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Свати", премієра.
Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Свати".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 18. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той" Ст. Кедживського, премієра.
Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".
Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДИ:
18. XI. Довбуш.
З Бродів іде театр на Львів-Левандівку.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СИНЯВА:
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.
ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

18. XI. Катовиці.
19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (саля графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Бандрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Білий янгол", „Сьогодні вечором у мене".
ҐРАЖИНА: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".
ЕВРОПА: „Іх ето й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Вся жінчина правда" (Лілі Понс).
МЕТРО: „Кров на морі", „Не дам дитини".
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фляндрії" з Мартою Еґерт.
ПАЛЯС: „Йошівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінемь у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕВЕ: „На хмародері" та ревія.
ТОН: „У сітях розвітки".
УТІХА: „Руки завинили" і ревія.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Салівен.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівієра".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 18. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, 19.15 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.15 Форт. сонати Бетовена вик. Доґвені, 22.05 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.15 Форт. ресітал А. Черепніна, 19.30, 20.00, 21.00 Родина Штравсів, розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Давня і нова камер. музика, 18.00 Форт. твори Шуберта; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 15.00, 18.20 Для Закарпаття; МІЛЯНО 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріґа Бойта; ПРАГА 21.05 Клярнет, 22.35, 23.00 Квартет б-дур Шуберта; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви, 20.30 Лотиська музика, 21.30, 22.00, 23.00 „Блакитний ліс" муз. казка Обера; РИМ 17.15 Віол., форт., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Віол. ресітал Лівія Бові.

Пятниця, 19. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Вок. дуети, форт. музика, 19.10 Розр. музика; БУДАПЕШТ 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Лютніст із Кремони" оп. Губая; ВІДЕНЬ 19.25 Муз. попурі, 20.00 Балада, 20.05, 21.00 „Бідний Генрих" легенда Ґ. Гавптмана; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Дута орх., 22.30 Розр. концерт; КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.20 Д-р Мих. Попович: „Компетенція губернатора Закарпаття"; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; ПРАГА 21.30 Пісні Шимановського; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви; РИМ 16.00 Концерт хору, 18.50 Легка музика, 21.00 22.00 „Іль паезе деі камюнелі" оп. Ранцата.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 18. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Великі музики дітям, орх., спів, форт., 11.40 Ґріґ: Баляда оп. 24, пл., 12.03 Сальон. музика, Гутірка; 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Музика з пл.; 14.30 Портрети композиторів, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Листопадова поезія, Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки: Франція, Джерела фр. стилю в музиці, авд. для молоді; 16.15 Орх. мандоліністів, 16.45, 19.45 Актуальна гутірка; 16.55 Школа в амер. суспільности; 17.00 Шуберт: „Гарна мельничка" цикль 20 пісень до поезій В. Мілера: вступне слово, спів, форт.; 17.50 Спортовий порадник; 18.00, 18.50 Спортові вістки; 18.10 Другий рік праці нар. університету у Львові; 18.20 Пісні у вик. Вас. Плешкевича, баритон, у супр. форт.; 18.40 Листи та програми. 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви. Перше кохання поета; 19.30 Концерт лотиської музики; 20.00 Трансм. з Відня: Розривковий концерт; 21.45 Літер. варие про Ст. Пшибишевського; 22.00 Авд. присвячена творчости Карла Шимановського; 22.50 Ост. вістки; 23.00 із сп'керового альбума.

Пятниця, 19. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 У середньовічнім монастирі, авд. для дітей; 11.40 Гольст: „Плянети" фрагм. зі суїти, пл.; 12.03 Орхестра, Денник, Польський діток у 9-х столицях, словно-муз. авд.; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Музика з пл.; авд. для дітей: Союзи ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Листопадова поезія; Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Мій капітан" опов. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Легка музика; 16.50, 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Суспільне будівництво; 17.15 Шуберт: „Гарна мельничка"; 20 пісень до поезій В. Мілера (II.), спів, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Два фортепіяни: Люба Мішкевич, Я. Фоґелівна; 18.35 Росія у концентраційнім таборі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Дівочі обіти" О. Фредра; 20.05 „Чотири простаки" оп. Ґольдонія з муз. Вольф-Ферарія; у перерві Веч. денник, Рецитація прози; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 17. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·13, 89·70. Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 293·37—291·65, Франки фр. 18·15—17·65, Франки швайцарські 122.55—121.75, Фунти анґл. 26·49—26·33, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·09—117·35 Кор. норв. 133·08—132·10, Корони шв. 136·53—135·55, Ліри італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 119·00 — 115·00, Шилінґи австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 123·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56.00, 3 інв. 1 ем 71·50. серія 83·40, 3 пов. інв. 2 ем. 70·50, серія непот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 39·50, 39·20, 4 консол. 58·50

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·75 Цукор 39·75, Вуголь 24·00, 24·50, Ліпльпол 52·00, Моджеїв 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 30·25, Габербуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 17. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·20 зол.
1 кг масла експ. вкл. з опак.	3·20 зол.
молоко	18—19 сот
яйця (копа)	5·20—5·30 зол.

Тенденція на масло вдержана, на молоко сильніша, на яйця звишкова.

ОПОВІСТКИ.

15 зол. на допомогу українським студентам, як вираз подяки о. крал. Л. Куницькому за відправу поминальних богослужень за душу бл. п. Михайла Корчинського складають Корчинські.

КУПНО - ПРОДАЖ

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, бердичі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина вирібня „Ібіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. І пов. Тел. 240-51. 1896 9-20

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 7-8

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні виправи, шведські прімуси, приладдя, Рейхнер, Леґіонів 37. 2003 8-15

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в новевідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 14-15

ДВОПОВЕРХОВА камениця, нова наріжна, город, вільне від податків, ул. Гроховська. Дохід 8.100, ціна 80.000, позичка М. К. О. 45.000, вклад 35.000, продає Торговельна Агенція Мушака, Янівська 72, тел. 244-17. 2089 3—4

ТЕПЛІ, сист. д-ра Єґера, також з метеру мужеські підштанці 3.25—4.50, чисто вовняні 5.40—6.75. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2040 3—?

ВСІЛЯКЕ актуальне зимове білля для дітей до літ 15 та комплетні виправки немовлят поручає „Світ Дитини" Сикстуська 2, Львів. 2039 2—

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. **Запольської 28** біля Личаківського парку при трамваю. 2103 1—3

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, в центрі міста, комфорт зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Руська 20, тел. 230-53. 2106 1—3

НАУКА

ТАНЦІВ вчить старших мистець Ірват Брись, Баторія 28. 2093 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ здібних агентів до продажі рільничого знаряддя. Інформації уділяє К. Богдан, Броди, Смільно 28. На письмену відповідь долучити поштову марку. 2107 1—4

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріольного). 1952 7—10

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а. тел. 224-81.** 1959 10-30

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 6—10

ЄДИНЕ джерело, де розвідатись можна про добре купно камениці, віллі, дому з городом, парцелі — це українська „Трансакція" Львів, Длуґоша 1, ріг Миколая. 2104 1—3

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 25—30

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.